СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XV. Ню Иорк. Четвер, 2-го Мая 1907. Число 18. | Vol. XV. New York, N. Y. Thursday, May 2, 1907. No. 18.

Христос Воскрес!

Множество ж вірних мали одно серце і одну душу; і ні один, що мав, не казав, що се його, а було в них усе спільне.

І з великою силою давали апостоли свідчене воскресеня Господа Ісуса і ласка велика була на всіх їх.

Бо і в недостатку ніхто між ними не був; хто бо був властителем земель або домів, ті продавши приносили гроші за продане,

та й клали у ногах у апостолів і роздавали кождому, як кому треба було.

(Діяннє сьв. Апостолів. Гол. IV, верш 32—35).

Повстало ж і змагане між ними (апостолами), хто з них здасть ся бути більшим.

Він (Ісус Христос) же рече їм: Царі в поган панують над ними і ті, що власть над ними мають, добродіями звуть ся.

Виж не так: тільки ж найбільший між вами нехай буде як найменьший, і хто старший, як слуга.

(Єванг. від сьв. Луки. — Гол. XXII, верш 24—26).

Як широка і довга наша країна, куди тільки не вигнала біда наших людий, скрізь запанує якась дивна, вражлива хвиля, в якій чоловік наш не чує себе ані тим, чим був єще вчера, ані тим; чим буде завтра. І то не тільки у внутрі такий дивний настрій, ся зміна відібєть ся в всьому його окруженю. І стінки його бідненької хати якось яснійше дивлять ся на тебе, неначеб хотіли тобі подякувати, що й за них не забув в сей сьвітлий день, і худібка в хлівци якось веселійше глипає на тебе, бож тільки сінця і прочої пашні не бачить она завсігди перед собою. А біла пасха на столі, шинка, ковбаси — чи се не особливша ознака тої врочисти, яка й дітий причепурила в нові капелюхи, черевичита і жупанок, і старшим веліла вдягнути сьвяточну одіж. А душа нашого чоловіка, чи осталась собі буденна, прибита ненависна для себе самої і для других. Ох ні. Она змякла як віск на сонци, добра, ввічлива для всіх, хтоб тільки не наблизив ся до неї. Ідіть всі до него, а рад буде всіх вгостити. „І ні один, що мав, не казав, що се його“, слова сі вірно можна приложити до сеї днини. Та тільки до сеї днини. Сей виїмковий стан вказує тільки, що там десь глубоко в душі нашого хрестянина криєть ся та правдива іскра братолюбія, яка неначе той вогник в ночі засьвітила на одну мить, озарила його істоту, натхнула його ніжностію і любовію, та під напором буденности і дійсности завтрішнього дня згасла. А буденність ся се та нужда, яка й ледви раз в рік дозволила йому спромогтись на сю білу пасху і кавалок мяса, се ті наставники, які без впину бічують наш нарід, друть з нього послідну шкуру і затроюють його серце гидотою, одним словом допчуть те власне в чоловіці, що хоч на мить засяло в його серці в сей день воскресний. Так положенє нашого народу похоже більше на отсю картинку терпіня на кресті, чим на радісний образ воскресеня.

Так на нашому народному орґанізмови сидить орел, що дня довбе його ребра, висисає його кровцю, одначе не в силї випити його живучої крови, она що раз то в більшій мірі прибуває і оживляє його силу і ми певні того, що сей воскресний день прийде і тоді і ми вольними устами засьпіваємо пісню воскресіня.

Ми й того хочемо, щоби „ніхто не був в недостатку“, і аби всі „мали одно серце і одну душу“.

Та ми знаємо і се, що той, хто є властителем земель і домів, не прийде до нас, і не поставить у ніг апостолів правди і любови свого загарбаного добра, бож і доси не зробив сего, хоч вже два тисячі літ проповідують науку любови і справедливости.

Що більше ті, що взяли ся голосити правду Христову на земли, так сі скривили чи радше закрили перед людьми, що після них й згадати про „землю і доми“ гріхом, нарушенєм правди Божої. Се „бунт і діло диявольске“ домагатись підвисшеня платні від панів, кричали проповідники Христової науки підчас послідного страйку в Галичині. Так.

Вирізати всіх жидів, і всіх революціонерів російских, кричить православний батюшка в Печерскій Лаврі.

Вистріляти всіх „збунтованих“ мужиків кричить урядник царский.

І се все для висшої хвали Божої, для оборони „царя і віри“.

„Царі в поган панують над ними“ — та хибаж ми погани — то „Виж не так — тільки ж найбільший між вами нехай буде як найменший і хто старший, як слуга.

І хтож тут слуга, чи той що сидить за столом на високому кріслї, чи той що услугує.

А ви знаєте, що за столом сиділи апостоли, а услуговав Христос.

А в нас хто найстарший, чи той хто за столом, чи той, хто услугує? Ага! Правда. Цісар австрийский раз в рік обмиває ноги дванацятьом старцям, але вперед старці самі вмивають їх добре, а тоді вже цісар ласкаво сам їх „вмиває“. Дивуєтесь. Він, яко христіяньский цар, вважає за свій обовязок так робити. А що там часами виправить кого на шибеницю, або підчас виборів скаже (сеж в його імени робить ся) стріляти до людий (як то було в Лядскім), се також для висшої хвали Божої.

Хиба ви не чули, що слуги Христові розбрелись по всьому сьвіту для голошеня правди Божої, а „дикі народи,‘ так собі вподобали їх науку, а ще більше самих проповідників, і їх прибічну сторожу, що з любови і пошанованя“ до них не одного з них обезголовили. Згадайте про Хінців і Герерів.

В імя Христа йдуть до сих поганьских народів апостоли разом з жовнірами і купцями і на спілку обдирають і гнетуть невіжних диких. І так сі погане розуміють науку Христа, як найбільше зло і загибель для себе.

„І ніхто не був в недостатку“ — згадаєте про теперішний голод в Росії, і про крадіж гроший призначених на збіже для голодуючих, і про се, що карано смертію тих, що посьміли назвати се лайдацтво по імени. А справцям сего злочину і волос з голови не впав. Їх ще удекоровали відзнаками. Сеж оборонцї „царя і віри православної“.

Так, наука Христова голосить ся вже близько два тисячі літ.

Сьвячене.

Образець з житя американьских Русинів.

Грицю! — гей же там — Грицю! А з вами що сьогодні? — То ви ще спите — не бачите, що вже пів до семої, а ви ще вилїгуєтесь? — А шейм — хочете роботу стратити? — Вставайте, або як хочете — ви менї не платите за се, бодай вас... щоб я вас завсїгди будила!....

— В такий то меньше більше спосіб будила, гримаючи з цілої сили до дверий, молода „ґаздиня“ Марушка, свого „бординґера“ — старого Гриця, котрий не зважаючи що красне, весняне сонїчко заглядало йому вже крізь вікно — у пів відчинені очи —хропів ще собі в найлїпше, в маленькій кімнатці на „обстесї“ — своїми рутеньскими здоровими грудьми.

— А-а-а.... — Зївнув, прокидаючись нарешті старий Гриць, — аж йому в шоках затріщало. А-а-у-а-а.... а том си храпнув Господоньку — як ніколи, а ту сонїчко — нівроку вже геть.... бурмотїв Гриць — зриваючись поспішно зі старого тапчана, котрий служив йому за постїль. Вдягнувши скоренько старі штани — й припере-зуючи їх вузенькими ремінцем, перехрестив ся замашисто і почав в голос відмавляти ранню молитву, переплїтаючи єї уривками своїх гадок, які й неначе ті пташки вилїтали раз в враз з його уст. Се сталось з його непереможною привичкою.

— „Ньотца і Сина, і сьвятого“... але щом си храпнув — то гей! — „Духа Амінь“... приговорював старий Гриць.

— А то до роботи йти мус — „Оченаш й жийси“ — а на дворі такий красний день сьогодні. „На небесї — най сьвятить сї ймя Твоє“.... аж вочи тягне — походив би си чоловік — а ту... „Да прийде царство Твоє — да буде” — забирайси тай сунь під сьвєту земленьку... — „воля Твоя на небесї“ — й то на цілий день— сьвітонька божого не видиш..... „так й на земли — хліб наш несушний даж нам днесь“ — верти, і „фаєруй“ — колька знає якому дяблови — на пстїху — „й остави нам долги наші“ — і то ще в неділеньку сьвяту — як би не було буднього дня... заразаб на них — і з тими майнами.... — „Яко, же й ми оставляємо довжникам нашим,‘

— Але щоби хотяй нехристи добре платили? — а то от пожель си Боже. — „Й не веди нас войскушенє“ — але щож робити? „Амінь“....

— При сих словах старий Гриць вдяг на спину стару майнерску „блюзу“, і пошкандибав лїнивим кроком по сходах на долину, де молода ґаздиня приладила йому вже старий, погнутий „динерпейл“ — в котрий Гриць обмивши троха зимною водою лице і жилаві костисті руки, — почав ладувати в нього „сьвячене“ — се було в саму Великодню Неділю.

— От, такий то льос — бурмотїв крізь зуби старий Гриць. — На дворі зелень і сонїчко.... аж душа радуєсь — Воскресенє Господне.... в краю там — стара — тут поглянув в сторону всходу сонця — з Паранькою мабуть вже в церковці.... Христос воскрес — співають а — ту от!

— І старий умовк — лишень в його глибоких нерухомих очах, замаячив через хвильку якийсь таємничий блеск — а зі стиснених цїпко його щок і стягнених грізно бров можна було здогадатись, що там в глубині души того видїдиченого пролєтара довершуєть ся недослїджений людским оком процес...

— Краяв нервово сьвячену „паску“, вложивши передтим пару покладків у бляшану коробочку і кусник ковбаси, то все, що мало становити його цїлодневний харч у майнї, бо хоч Гриць був добрим, і сталим робітником — „бос“ показався „невмолимим“ щоб його звільнити від тяжкої праці в сей день, мимо того що старий Гриць „мельдував“, просив і поясняв, що завтрішний день у Русинів „Істер сондей,‘...

— Який, такий — в дома, зїсть сьвячений божий дар з людьми при столї — а ти? як той невільник який!... шептав старий — втираючи сердешну слезу, котра мимо його волї висунулась з під дрожачих його повік і котилась сердезі по зморщеним лици, аж вкінци сховалась в його густі, шпаковаті вуса.

— Але щобим не просив — не благав нехреста якогось — що у мене сьвето? — А чи послухав? — шептав безрадно сам з собою старий, притолочуючи дрожачими руками білий хліб в коробочці- з котрого посипались кришочки на підлогу — а він підносячи їх скоренько обцїловував як не знати які сьвятощі.

— Операвшись з своєю дінеркою, старий надягнув на голову майнерську шапку і збирав ся до виходу, від часу до часу пробуркуючи собі щось під носом. Нараз загомоніло щось в повітрі, а зараз таки виразно заголосив на місцевій невеличкій, деревяній церковці знаним йому голосом дзвін. Старому мимовільно вирвались слова: „Воскрес Ісус, із гроба!‘ Все, що жило і могло — спішило в ту сторону, звідки розносив ся той магнетичний звук „Христос воскрес!...

— На звук дзвона — старий Гриць стрепенув ся мов з просоня.

— Що? зирвалось з його хвилюючих грудий — я в такий торжественний день маю йти у майну?!! Маю брати той сьвятий божий дар і розсівати его під землею для щурів? Ні! не піду — не піду сьогодні до праці!... І я не гірший від других, щоб не сьвяткував з другими — не піду! Не піду.

— І не пішов.

— Лишив ся в дома, і сьвяткував. А коли в понеділок з другими ставив ся, як звичайно до праці — на своїм „плейсї“ застав вже другого робітника, і злосливий голос „боса“, щоб ішов домів дальше сьвяткувати, бо компанія за плату потребує до праці не лежнів лишень охочих робітників.

— Настало безробітє. Старий Гриць стративши місце, не одну лиху хвилю переніс, аж вкінци по кількох місяцях дістав ся до праці при ладованю „кар“ у майнї.

— Тож коли прийшли другі „Великодні сьвята“, а Грицьови прийшлось працювати тоді в „ганку“ — толочив сердега „сьвячене“ у коробочку, втирав тишком слези і чим скорше спішив ся під землю щоби випередити голос дзвона.

Михайло Беля.

А. Немойовский.

В тихий вечір.

Над Вифтанією горіло синьо-срібне небо. На заході, над елеонською горою сіяло сонце, засипуючи безкраї розтвори золотою киптягою, та осліплюючи усяке, що ні поважило-б ся глянути у нього. По над горбками сунували ся тихі тїни отулюючи їх голубими імлами.

У воздухах царила безконечна тишина: неначе-б щастє для людий призначене злинуло уже на землю, у всї єї закутини, у найнисшу хатину.

Що ні хвилину спіжноперi голуби збивали ся у хмари, щоб за часок срібним шнуром опять упасти на землю.

В ряди-годи, десь в далекій віддалї заплакала у тихому воздусї сопілка і опять замовкла .... Десь, там, далеко повтаряв гомін пісню. Здало ся, неначеб звуки пісні вдаряли о звід неба і відбиті від нього тихенько знова плили на землю.....

На краю оселї білїла невеличка хатина, уся оплетена звоями винограду і блющу. Кругом обведена була камяною стїною, над якою гордо пишали ся стрункі кипариси. У саду стояли оливкові дерева, фігі, гранати і кактуси, облиті скісними лучами сонця. Перейшов чималий гурток людий; попереду ішов дідусь з лисою головою, окруженою серебряними звоями волося. Гурток звернув на дорогу до оселї і за хвилину сховав ся межи деревами. Киптяга поволи опадала — ще хвилина і у вечірному воздусї знова дрожали лишень сонїшні лучі.

Перед хатчиною, в тїни могутнього кедра стояв пеньок, на якому сидів мущина в білїй одежи. Волосє у нього розсипало ся по плечах а невелика борода падавала його лицю подовгастий вигляд.

Дивний спокій царив на його блїдім, озаренім сонцем лицю; лишень з лїнії уст пробивала задумчива печаль. З високого чола било якесь невимовне сіяння радости, уся стать виражала спокій; тільки уста-біль. Лицем отсим мож було любувать ся й не налюбувать ся.

Він задивив ся в гру западаючого сонця й мовчав. В руках у нього була рожа.

В його ногах сидїла невіста і задивила ся в отсе чудове лице. Очи єї глядїли безконечною добростию а платтє йшло в заводи з алябастром. Каштанове з металїчним полиском волосє обкинуло усю єї шию, плечі і руки, на які в задумі вона схилила ся головою.

На порозї хатини стояла друга жінка з глиняним збанком на голові. І она також була молода і гарна, лишень ріжнила ся від попередної смуглявою краскою лиця і чорним, як крукові пера, волосєм. Вона звернула погляд своїх чорних очий на чоловіка під кедром, глядячи на нього поглядом відданої жінки, яка, бути може, понимала його не так як мущини, але яка готова була іти за ним в далекі незнані країни, щоб лиш йому путь облекшити, лиш для нього черпати з керниці воду, лиш для нього піклувати ся, як що він з вечера, по цїлоденних трудах забагне спочинку.

І тепер у неї була така думка, як що входила у сіни хати, в якій гостювала велика радість: коханий брат їх, Лазар подужав. І вона — Марта — і сидяча під кедром Марія потеряли були уже усяку надію на спасенє; муки брата були невиносимі, продовжували ся через пару лїт та більшали кождим днем. І колисьто, у саме полудне хорий замкнув очи, віддих завмер в його груди а смертна блїдість покрила його чоло. І тодї власне сей молодий, сидячий там на пни равві, появив ся в Вифтанії.

Нещасні сестри цїлий день глядїли його в хатї богоязливого сражника. Він не міг однак сейчас іти; стоячи при дверох вони ломили руки: кожда хвилина була дорога.

Ждучи так довго погасла послїдня іскорка надії в їх серці і вони гадали, що всяка помія буде уже ні при чому. Але равві встав зза стола, пішов з ними і переступив поріг їх хати.

Довго, довго глядів він на лежачого непорушимого Лазаря. Сестри стояли при дверях і гірко ридали. А він звернув ся до них і показуючи на брата сказав задумчиво:

— Як тихо він спить......

А потом сказав неначе до себе:

— Невжеж перебивають йому отсей сон?....

Однак задуму його перебило гірке ридання сестер, що почувши його слова заголосили:

— Нема уже братчика нашого між нами!

А така розпука була в отсьому плачу, стільки болю у голосінню, що і він не міг поборсти чувства болю, та розказав сестрам відійти а сам сїв на ложе Лазара і взяв його холодну руку, що мертво звисала у діл.

Глубока настала тишина. В сумежній кімнатї сестри упавши на колїна тяжко ридали, риданнє їх перейшло у безсилий стон, який все слабшав..... слабшав.....

І довго царіла тишина, яку нараз перервав могутнїй голос:

— Приказую тобі, Лазаре встань!....

Почув ся глубокий віддих, кроки — і на порозї появив ся молодий равві ведучий за руку Лазара.

З сльозами радости кинули ся сестри на шию братови, обнимали і цїлували його; а потім впали до ніг равві, цїлували їх і обливали сльозами радости і подяки.

І равві полюбив отсю сїмію і кождого вечера заходив до них. І часто довгі години переводив він на розмові з Лазарем. Мария тодї сїдала в його ногах а Марта хлопотала ся готуючи вечерять.

Лазар піклував ся, щоб раввині товариші мали усе необходиме і коли він відходив, то равві говорив тодї з Марією.

А говорили вони і про гори, за якими лягало сонце одпочить, і про чистий блакит неба, яке широко розпростерло ся над Вифтанією, і про цьвіди, які ароматом наповняли воздух; але розговір їх вів ся також і про людий та про житє.

Як що равві говорив, то Мария глядїла на його печальні уста і ловила кожде його слово. А він неначеб і не розказував а лиш голосно думав, зовсїм не затаюючи своїх думок.

І вона також віддала ся йому усею душею і пішла-б за ним як і Марта, але йдучи за ним не думала-б ні о водї з керниці, ні о готовленю їди, лишень слухала-б його слів, слухала-б без відпочинку. А колиб найшла на нього зневіра, то вона з'уміла-б його піддержати словом і вірностію.

І тепер, коли зайшов він до Вифтанії, як що лишень декілька день дороги віддїлювало його від Єрусалиму, якого вежі синїли уже в віддалї, як що з помежи сих сердечних, відданих йому усею душею, приходило ся іти у столицю, поміж совершенно иньших людий, він знав, що в тім вірнім серцї він полишить ся більш усього; він знав, що може наступити ся хвилина, що усї найвірнїйші йому покинуть його, розбігнуть ся, лишаючи його самотою.

І він хотїв, як що не минути йому тої хвилини, щоб тодї се серце було при ньому.

З трівогою глядів на синїючі в віддалї вежі. Він перечував, що там довершить ся його судьба. Там, поза деревами сховали ся його товариші, яких він післав у город, щоб були завтра готові у путь. Сей вечір, можливо, послїдний з найкращих днів його житя.

Саме тепер кінчає ся третий рік, як перестав він жити самотою і став ходить поміж людом, став ходить з города в город, з села у село благовістячи і научаючи. І сї три роки проминули як три днї, як один сон! Товпи люду окружали його і він сїдав поміж ними у горах і говорив їм. Або плаваючи по озерах, справляв лодку до берега, на якім товпили ся хмари людий. І відплинувши на таку віддаль, що його могли чути, він говорив до них. Страждучі моли-ли, щоб він поглянув на них і положив їм свої руки на голову. Иньші благали доторкнуть ся лишень рубця його одежі; приводили до нього дїтий і він благословив їх. Три роки кінчило ся, як він ходив по отсїх синїх горах, як плавав по голубих озерах з рибалками, які любили і почитали його; як послї жаркого дня сїдав у тїни кедра і глядів на западаюче сонце.

Круг нього були любячі серця і души чисті, що вірили в нього. Полюбив він їх і був ними люблений.

І так, як що треба було людям показати прелесть жизни, як що слїдувало успокоювати серця і покріпляти душу, коли належало показати, як можна своєю мислею покоряти товпи, як руководити ними, або як відганяти від них печаль і тугу, то все те уже сповнило ся.....

Але — тепер, тепер мусїв здїлати щось більше.

До сих пор він по своїй пути стрічав серця, які самі йому відкривали ся; тут, на сих горбах, в тих долинах, на сих озерах ждали з тугою приходу такого як він чоловіка.

І тому, як тільки він появив ся, признавали його і кланяли ся йому.

Але він знав, що там, посеред тих синїючих в віддалї веж усе змінить ся; що там жде його найважнїйша задача, що прийде ся ударяти в серця тверді як кремінь, і доторкнути ся умів слизьких як змий. Але здїлавши стільки він не міг уже завернути ся. Він мусїв ідти туди, так, як сонце мусить не тілько осьвічувати самі вершини, але й заглядати у найнисшу хатину; усюди будити житє. Він знав, що там, там стрінуть його інакше, там подибає мрачні души як ніч а гадки тверді як криця.

І жалко йому стало відходити від тих чистих, простих, відданих йому людий. І жалко йому стало покидати сї горби, то сонце, се прозорне небо, сї запашні квіти.

І жалко йому стало сих чудових днїв і тихих вечерів заснутих імлами, повних високих дум а проведених перед хатою отсих людий.

Відвернув очи від сонця. На одну мить закрив їх, а відтак підвів їх на Марию, що підперши голову долонею задивила ся на нього з безконечною любвою і переданностию.

Він довго мовчав глядячи на ню. І спитав:

— Любиш мене?

А она приклонила перед ним колїна, припала лицем до його стіп і глядячи йому в очи відповіла поглядом.

А він глядів на ню і мовчав. І опять поспитав:

— Не кинеш мене?.... Вона заплакала.

А він питав ся:

— Не відступиш мене, як що всї зі страхом розбігнуть ся від мене?.... як що усякий з боязни про себе скаже, що не знає мене?... як що лишу ся самотою на горі?.....

Вона гірко ридала не могучи й слова відказати. Тільки припала до його ніг і цїлувала колїна.

А він питав ся:

— Не відречеш ся мене, як що, буть може, почнуть падати проклятя на мою голову, як що розірвуть на менї одежу, як що підіймуть камінє і на мене покажуть бішеній товпі?.... Як що, буть може, пішлють за мною сторожів, зловлять мене, звяжуть і поведуть на суд?.... Не відречеш ся тодї мене?....

А она у великім страсї звернула ся лицем ід ньому і склала наче у молитві руки; смертна блїдість покрила єї щоки.

А він усе питав ся:

— Як що здруть з мене одежу, щоб мене бичувати киями? Як що будуть плювати менї в лице, називаючи мене клеветником і богохульником? Як що імя моє стане посьміховиском а віра в мене небезпекою житя? Як що побачиш мене обруганого, облитого кровію?..... Не відречеш ся тодї мене?....

Здавлений вздох вирвав ся з грудий молодої дївчини. Очи єї змутили ся а губи дріжали.

А він ще нисше схилив ся до неї і прошептав перериваним голосом:

— Як що, буть може, заволїчуть мене за стїни синїючого там в віддалї города і розпятого на хрестї віддадуть птицям клювати..... Як що прийде на мене страх і конець, як що прийде послїдня хвилина?...... Як що треба буде у ночи мене зняти, обмити, загорнути, положити і каменем закрити.... Не відречеш ся тодї мене?....

Мария з риданєм припала до його ніг.

Біль стиснув єї серце, гадки змутили ся. Вона приложила дріжачі уста до його стіп а руками вхопила ся розпаленої голови; кинула кругом мутним зором; глядїла на небо неначе питаючи в нього: невжеж бути сьому, що я тепер чула?.... Глянула на синїючі гори, неначе питаючи: чи се можливо, що-б йому так зроблено?.... Глянула на дерева, на гранати, на блющ, на красу вечера, на білу його одежу, на ясне його чоло і у очи дихаючі правдою. Глядїла мутним зором і нічого не могла зрозуміти.....

Сидїла як скаменїла. Залягла довга мовчанка.

На порозї появила ся Марта. Смагляве лице єї палало, в очах горіло житє. Вона стоячи в дверох поспитала сестру:

— Невжеж ти такой в нїчому не пособиш менї? Брат зараз поверне з городу і зовсїм певно схоче просить гостя до столу. І якже докажемо гостеви нашу вдячність, як що не будем старати ся вдовольнить його?

А Мария опять хватила ся за голову, і не чула слів сестри: думки єї були далеко.

Равві напрасно обернув ся, глянув на Марту і сказав:

— Не зборонюй єї. Буть може, вона в отсю хвилину більш усїх хлопоче ся про мене.....

Марта підійшла до колодязя, поставила кіш на землю і поспитала:

Як розумієш се равві?

Мария прокинула ся від єї бесїди, встала і пішла в хату. Марта не вспіла єще покінчити бесїди з молодим равві, як Мария появила ся опять з мідним підносом і підійшовши до равві впала на колїна при його ногах. Була дуже блїда. По неподвижньому єї лици спливали сльози. Руки єї дріжали.

Обмила його ноги і витерла їх своїм волосєм. Обмила їх опять своїми слїзми і знова витерла волосєм. І взяла пахучого олїю і помазала їх.

Равві положив одну руку на єї голову, а другою закрив собі лице.

Мовчки глядїла Марта то на нього то на сестру не понимаючи нічого.

А на заході в отсю хвилину гаснув послїдний луч найкращого дня на землї.....

Перевів А. Ц.

До статі „В справі епископа“.

Від коли розійшла ся вість про іменоване епископа для амер. Русинів, майже всі займають ся виключно лише особистими прикметами новоіменованого, а се зі взгляду на се, що еще не маємо рішеня про найважнійше, дуже малої ваги. Перше і найважнійше, о що ходить і тутешним Русинам есть — основане епископства, а о тім до тепер ніхто не знає. Титулярний епископ неодоп може сюди приїхати і назад собі від'їхати, може бути і сяким і таким, та се лише лаїків може вдоволити. Іменованем епископа титулярного можа вдоволити хиба тих, котрим одиноко о епископа ходить, без взгляду на его праве, і для того сим разом мімі иншими і о. редакторови „Правды“ належить ся признане за консеквентність, котрий в виіменованю епископа для Америки бачить осягнене того, о що від давна старали ся. Ми, поли, зовсім не потребуємо „рішучо і безусловно домагати ся, щоби сей епископ зістав назначений „вікарієм ґенеральним“, бо він вже в найгіршім разі з таким виповсаженем сюди приїде, таж річ природна, що если его висилають до Америки, то в якімсь характері, єли не на самостійного (а се певно, бо ер. titularis), то на поміч ника чийогось. Відай яко титулярний, то мігби ще покористувати ся найобширнійшими правами яко Vicarius Apostolicus (exercens potestatem non suo sed Papae nomine et nuntii), тай тогди нам би се уважати лише за початкові кроки до осягненя „сталого епископства гр. кат.“ в Амери

А що вже до вікарія ґенерального, то щоб о се аж старати ся, значилоб випереджати заміри властий, щоб нам припадково забувши ся, не дали тропки більше. Про вікарія ґенерального (той що ділає за другого взагалі) не завадить пригадати з права канонічного, що він не е вікарієм чина епископского а лише судовластія, отже хотяй має титул епископа не може правом свого уряду посьвятити мира, ані клериків, ані инших обовязків сповняти, котрі належать до епископа. Вікарій ґенеральний є властиво заступником епископа дієцезального що до судовластія в его дієцезії. Отже в особенности вікарій ґенеральний має власть от до чого: уділяти сьвяті тайни, проповідати, уділяти судовластіє (facultates) сьвященикам, розрішувати в перепонах супругах, обсаджувати вакуючі парохії і може вмісто себе якогось другого виделеґувати до сповненя котрогонебудь з повинних своїх прав. Про інакших вікаріїв ґенеральних не чувати, а о сі права для нашого епископа зовсім „рішучо“ не потребуєм старати ся, чи там домагати ся, бо хотяйби вже і в найгіршім разі, то повисшими правами буде міг покористувати ся.

Та кому ходить лише о епископа, хай радує ся, бо епископ виіменований.

Оден.

P. S. Я дуже радби знати, якого „вікарія ґенерального“ і після якого права радби мати сьвященик статі „В справі епископа“.

Дописи.

З Касло, Б. К., Кан.

Нехай се буде у відповідь тим, що послідними часами звертались до мене з просьбою о інформації дотично Б. К. Подаю всім Русинам до відомости, що чим блисше сюди на захід до Б. К., тим менше людий сюда заходить, тому тут легко дістати роботу. Тут в Б. К. роботи є доволі і кождий може дістати роботу сими часами. Роботи є ріжні, а то: по майнах платять 2.45, 2.50 і 3 дол. за 9—10 годин праці; в лісах платять при найпростійшій роботі 40 дол. і борд за 26 днів робучих; пилячам платять 45 до 48 дол. на місяць і борд; по трачках платять ту саму плату і борд досить добрий; по шмилтерах платять $2.50 і 3 долари на день, але на своїм борді; на зелізній дорозі в компанії Сіпіяр платять $1.50 за 10 год.; при мостах (bridge gang) $2.25, $2.50 і $2.75 за 10 годин. Дальше можна дістати роботу на бовтах і при ріжних менших роботах можна також досить добре заробити.

Печені голуби не летять до губи. Кождий, котрий прийде тут, роботу дістане хочби й за малу плату, то сто раз ліпше як в старім краю. Неоден як прийде тут з старого краю, то від разу хотівби і 5 дол. на день. Много я тут таких надибав, що прийде з старого краю тут, а як вже гдесь робив за $2.50 на день, а тут если побачить що другий Русин робить на секції за $1.55, то сьміє ся з него, а сей вже й покидає свою роботу а йде дальше шукати за ліпшим. А нім знайде, все то стратить, що заробив, а вкінци назад повертає на ту саму роботу. Се есть правда, се вже неодному може притрафалась така історійка. Кождий знає, що ми яко чужинці від разу не можемо перескочити аж до найліпшого.

Се все я написав для того, щоби, коли хто схоче тут шукати свого щастя, не нарікав відтак на мене, коли тут відразу не дістане найліпшої роботи. Кождий не може дістати як найліпшу роботу; лише лучить ся одному добре, а другому ліпше. А по часі, як чоловік обізнає ся зі всім, тоді вже напевно може дістати щось ліпшого, тоді може трохи сьміліше поступити вперед. Розуміє ся, я не думаю, щоби Русини мали робити за найменшу плату, алеж кождому звісно, що від разу стати богачем не мож. Отож ще раз кличу, хто хоче завсігди роботу мати, тут дістане.

Зима тут легка, літо трохи горяче, воздух чистий і здоровий, а вода узнана за найліпшу в Канаді. Вкінци желаю всім тим, що носять ся з гадкою сюди їхати, щасливої подорожи.

Ваш друг
Петро Мельничук.

Spokane, Wash.

Подаю до відомости, що Русини, котрі не мають доброї роботи, можуть безпечно їхати на зарібки в західні стейти як Origon, Washington, Idaho і Брітиш Колюмбію (в Канаді). Навіть слабого здоровля чоловік може робити. Я хоч тепер на стало осів в Канаді, в Едмонтоні, то однак з власної охоти переїхав висше згадані стейти. Є там доста еще фарм до браня, а робота йде як зимою, так літом. Богато приїждає тут Чорногорців, а Русинів тут дуже мало. Тепер треба там кілька тисяч робітників в лісі, в тартаках, і по містах. Платня від 2 до 3 долярів. Годин 8, 9 і 10. Виплата ріжна, місячна, двотижнева і тижнева. За десять долярів можна рентувати гарний дім. Борд коштує 5 долярів на тиждень. Страйків нема. В самім Spokane потрібує богато робітників Patlach Lumber Co.

Роман Новрак.

Сентралія, Па.

Коло нас дуже кепско. Робота йде лихо, хлопи сидять без роботи, бо бреха штапує вже кілька місяців. Братство союзове потерпіло шкоду, бо через невідстну агітацію богато членів перенесло ся до опчества. Наш відділ хоч невеличкий, але одного духа. Просимо всїх сьвідомих і не хрунів вступати до нашого братства (від. 90 Р. Н. С.)

В. М. член Союза.

Плезентгом, Ман. Кан.

Посилаємо маленьку поміч для руских студентів у Львові в сумі $4. Ми знаємо, що така поміч супротив тої, якої потрібно нашим студентам, є немов зерно піску в мори. То однак ми пригадуєм собі пословицю, що „зерно до зерна то буде мірка“. І ми певні, що якби з кождого закутка, где тілько жиють Русини в Америці, післало ся бодай мізерну суму на призначену ціль, то тогди могли би ми були зовсім певні що ціль, до якої стремлять львівські студенти, булаб скоро осягнена. Тому заохочуйте оден другого до дальших датків, а українскої молодіжи у Львові желаєм скорої побіди над ворогами. Імена жертводателів: по 1 дол.: О. А. Вільчиньский, по 50 цнт.: Петро В. Дрогомирецкий, Іван В. Дрогомирецкий, Василь Демчук, по 25 цнт.: Гриць І. Дрогомирецкий, Петро Ткачук, Панько Стифанюк, Никола Дрогомирецкий, Іван Персович, Ілько Персович.

З поважанем
Петро В. Дрогомирецкий.

З Вінніпеґ, Ман., Кан.

Від 1-го мая стане інспекторувати в манітобських руских школах місто п. Бадерського, Поляка, Українець з Галичини д. Павло Ґеґайчук, що укінчив учительску семинарію у Вінніпеґу, та перший курс аґрономічної академії. За довшим стараньем таки Русини допняли свого і вказали на свое істноване.

Думаю, що вже досить Б кому того хліба, про котрий сьміло може сказати, що іп вза руського плеча. З його сторони навіть випадалоб подякувати тим руським учителям і руським фармерам, що принимали його до сих пор. Правда, зробив він за ті роки дещо, та всеж він волів дати якусь польську закраску своїй роботі от хочби сим, що називав школи польськими іменами.

Инший дух повіє, думаю, коли розпічне роботу згаданий д. Ґеґайчук. Тогдї і люди станут більше своїми і інспектора стануть принимати щиро наші учителї тим більше, що він яко Русин буде щирий і до всього руського, тай не без того, щоби не придбав що Україні між руськими манітобськими фармерами. Цікаво, як Поляки віднесуть ся до сього, що стало ся... По моїй думці повинні сказати бодай самі до себе: „оні майо рацiє“. Чи не так? Так, так, — коби то еще бодай свого посла мати... І до того прийде з часом.

Инше все по старому, хиба що від 16-го цьвітня почалась в нас весна, а за нею всьо, що істнувало з за зими стає енерґічнійше.

В товаристві Шевченка настала вкінци гармонія по надзвичайних зборах, котрі протягались від другої до дванайцятої в ночи. Члени навіть не йшли на вечеру, а то сьвідчить, що кождий брав горячу участь... По сьому всьому має йти і дальше всьо скуте міцною думкою, а молоти в руках...

Антин Варда.

З Едмонтон, Алта., Канада.

Про жите і буте едмонтоньских Русинів цікаво буде довідати ся ширшому кругови тим більше, що тут осіли галицкі і буковиньскі селяне і маломіщане без проводу рускої інтеліґенції, значить ся, не було кому Русинів вести вперед. Передше Русини осідали на фармах більше менче мішаючись поміж чужі народи. Подістававши патенти на фарми наші фармері затягали пожички грошеві, і через се многі в них поправляли свою долю купуючи рільничі машини. Лиш деякі відважнїйші лишали заморгичовані фарми на Боже провеДіние, переходили до міста Едмонтону, покупили по кусникові землї (lots), ставили хатки, а радше старокраєві піддаша і мешкали в тих хатках заки натрафив ся купець. Позаяк ціна землї щораз то взростає, Русини продавали свої лоти за кілька разів дорожчу ціну, а купували більше відповідну до свого капіталу, розумієсь, землю брали на виплат. І так почали Русини спекуляції на землі.

Деякі взяли ся до торговлі, перший руский стор в Альберті заложив п. Рудик, потім закладали стори по кольоніях а навіть і в Едмонтоні.

Тепер руский стор, Я. Крайківский і Спілка, вартує поверх пять тисяч долярів, при сторі містить ся і бучерня. Отже видимо Русини залагоджують свої потреби в рускім сторі і бучерни.

Перед чотирма роками Русини мешкали майже всі в будах, одні в своїх а другі в чужих таких самих, або ще гірших. За послідні чотири роки Русини потрафили незвичайно доробитись, декотрі навіть досить богаті, вартують до 60 тисяч долярів. Многі читачі в Сп. Дер. Америки гірники (майнера) не схотять вірити, що Русини едмонтоньскі так скоро доробились. Я вмалюю, яким способом Русини прийшли до маєтку. Русини едмонтоньскі суть незлі бизнесмени, а ще ліпші спекулянти; купують землю в місті, розуміють ся на виплат, ціна землї росте надзвичайно; додати треба, що земля в Едмонтоні була і є дуже дешева, а то з тих причин, що до Едмонтону не приходила ніяка желізна дорога, тілько до Страткони, місточка положеного на противнім березі ріки, тому було колись більше як Едмонтон. Желізнича компанія Сіпіяр не хотіла міліонових видатків задля будови моста на ріці Норт Саскачеван, яка есть більша від нашого Дністра. На перекір желізничій компанії і місточка Страткони Едмонтон ріс, земля була добра і дешева, положене чудово красне, рівнина, так що на будову великого міста нїчо не перешкаджало і не перешкаджує, люди приїждали і осідали радше в Едмонтоні ніж у Стратконі. В осени 1906 року перший раз завитав особовий потяг до Едмонтону компанії C. N. R., а враз з тим місто росло, а так само і ціна землї незвичайно росла. Русини всегіди потрафляли вгадувати, коли в котрій стороні міста земельна ціна підійде в гору.

Знаю одного Русина, що задаткував два льоти сумою 25 дол. на загальну суму $350.00, в протягу 4 місяцї продав за $700.00, отже тих $25. притягнули му $350.00. Перед пятьма літами 2 льоти продали ся за $500.00, весною 1906 р. продали за $20,000 а на початку 1907 р. за $40,000. Отже ціна землї в найгірших закутках міста що найменше подвоює ся до року. Тепер Русини спекулюють льотами на добре купують, продають, часом навіть танше як инші. Русин заробить трохи тай каже: нехай йде, аби ще і другий заробив. Тепер в Едмонтоні Русини замешкалі принайменше два роки вартують кождий з них 2 3 тисячі долярів, розуміється, котрі працювали і гріш щадили. Зі сказаного видко, що Русини під взглядом матеріальним і економічним стоять добре.

Сторону культурну і моральну лишаю на другий раз.

Цікаві близших інформацій зволять написати на адресу:

D. Sollanych,
P. O. Box 501, Edmonton, Alta., Canada.

Vancouver, B. C.

Надійшов важний час, коли то люди пошукують за роботою. Я бим кождому радив, котрий би хотів поліпшити свою долю, аби не працював за $1.25 денно у всхідній Канаді і Америці, а нехай іде до Брітиш Колюмбії, где роботи есть подостатком якої хто захоче і платня добра від $2.50 до $4.00 на день за 8 годен праці.

Єсли хто має замір сюда приїхати, то нехай іде як чоловік, а не як який послідний, що навіть встидно здибати ся на місті, бо ся сьміють Анґліки. Наші люди приїздять сюда гірше від Індіянів, аби ся мали з кого другі народи сьміяти. Отож перестерігаю, приїздіть по людски вбрані як другі народи. Кождого може стати на тое, аби ся убрав хоч сяк так. Хто бажає більше поясненя нехай пише на адрес:

Geo. Begar, Box 1395
Vancouver B. C. Canada.

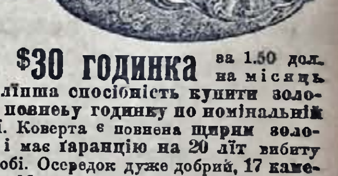

„SWOBODA“
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.

Publisher and Editor:
Jno. Ardan.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопис для руского народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в Четвер і коштує:

В Америці на 12 місяців...$2.00
До стар. краю на 12 місяців $2.00
В Америці на 6 місяців....$1.00

Оплачувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (мoні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтаря або агента на експресовім офисі, пішліть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
"SWOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Засноване Славяньского Іміграційного Товариства

Минулої Середи вечером відбулись в Ческім Домі. в Ню Йорку, збори в справі заснованя Слав. Іміграційного Товариства. На збора зійшлось над 100 людий, між ними около 15 жінок. Були представителі Русинів, Чехів, Словаків, Москалів, Сербів, Болгарів, Словінців і Хорватів.

З причини слабости предсідателя агітаційного комітету, отворив збори др. Пісек, почім вибрано тимчасового предсідателя і секретара в особі п. Амброза і А. Б. Коукола.

Перше слово забрав предсідатель. Він говорив про потребу Іміграційного Дому, який би старав ся хоронити наших краянів перед визиском і поволею. Казав, що дармо будемо хвалитись перед Американцями нашими великими людьми та здобутками на поли культури, если ділом не докажемо нашої благородности души. Виходячи з засади, що ліпше пізно як ніколи, накликував присутних до чимскоршого введеня в жите Іміграційного Дому, якого вагу і потребу признае кождий.

Професор колюмбійского університету, Пупин, також висказував ся за основанем Славяньского Іміграційного Товариства. Згадав ті часи, коли він сам не знаючи тутешної мови, ні звичаїв, найшов ся безпомічний на улицях Ню-Йорку. О, як був би він тоді рад, еслиб хто був заговорив до него зрозумілою ему мовою. Сеї хвилї в житю ніколи не забуду — казав він. Дальше представив руїну тих, що вістають завернені до краю (найчастійше задля несьвідомости тутейших законів) і казав, що еслиб таке товариство могло запобічи зруйнованю бодай однсї такої родини, то і так треба его заснувати. Однак інституція така не сьміє робити між імігрантами ріжниції з причин національних чи релїґійних, а тим менче може бути під впливом якого небудь загра ничного уряду. Єсли російский цар, сербский король, чорногорский або болгарский князь схочуть дати жертву на сю ціль, ми еї радо приймемо і дамо їм місце між нашими членами, без того однак, щоби оттимати на себе які політичні чи другі обовязки. Рахуючи теоретично, ми моглиб мати Славяньский Іміграційний Дім на Пятій евеню (найбогатшій улици Ню-Йорку), еслиб кождий Славянин живучий в Америці жертвував на сю ціль на рік лише одно 5-центове циґаро, бо Славянів в Америці кілька міліонів, але на так широкий загал рахувати не можна. Нам треба опертись на з'орґанізованих вже славяньских братствах і орґанізаціях. Єсли ті сповнять свою задачу супроти своїх краянів, то і Американці нам поможуть, бо хоч славяньский робітник поліпшае свою долю приходячи до Америки, то таки найбільшу користь з его приходу мае не він сам, але американьскі капіталісти.

Після професора Пупина, якого бесіду нагородили зібрані рясними оплесками, говорив ще звісний хорватский банкир Зотті, о. Хотовицкий і другі. Всї они висказували ся за основанем Славяньского Іміграційного Товариства, тож коли се внесене зістало формально представлене зборам до рішеня — всі однодушно заявились в его користь.

Слідувало відчитуване і принимане головнійших точок статута.

Товариство носить назву Slavonic Immigrant Society і мае чотири кляси членів.

Членом спомагаючим Товариства може стати кождий поодинокий чоловік, котрий заплатить 2 доляри на рік — і кожде братство (товариство), котре заплатить на рік 5 долярів.

Членом дійсним вважаесь той, хто платить 5 долярів на рік і братство, що платить на рік 10 долярів.

Братство, котре заплатить 100 долярів вступного та по 10 долярів річно і люди заплативші 25 долярів вступного і 5 долярів річного зовуть ся членами основателями.

Хто заплатить нараз не менче 500 долярів, стае доживотним членом Товариства.

Справами Товариства заряджуе Комітет загальний зложений з 25 виборних членів і представителів ріжних орґанізацій. (Кожда орґанізація, як „Союз“, „Соединеніе“ і другі, мае право іменовати одного члена загального Комітету за кождих 250 долярів жертвованих річно на цїли Товариства.) Комітет загальний вибирае з поміж себе 15 директорів.

До загального Комітету вибрані слідуючі Русини: О. П. Кошеляк, К. Кирчів, Іван Ардан; Чехи: Й. Круліш, Т. Чапек, А. Гашек, др. Пісек, др. Воян; Болгари: Е. С. Йовчев, Хр. Неделков; Хорвати: Ф. Зотті, Др. Павелич; Москалї: о. А. Хотовицкий, В. Ґнезін; Серби: проф. М. І Пупин, М. Лякич, Павич; Словінці: А. Саксер, А. Буґар; Словаки: А. С. Амброз, о. Мартінчек, Ю. Урбановскі, Я. Штепіта. Ю. Волф; Малоросіянин*): В. Гладик.

На разї вписалось кільканайцять членів основателів, між ними 4 Русини, і двайцять кілька членів дійсних і спомагаючих, а проф. Пупин жертвував 50 долярів на 5 золотих медалів, які мають бути роздані тим, що найскорше зберуть не менче 10 членів основателів.

Тим збори скінчились.

І так Славяньске Іміграційне Товариство вже народилось, ходить тепер лише о се, чи, і о скілько, загал причинить ся до того, аби се Товариство як слід розвинулось і як мож ліпше сповнило свою роботу.

Всїх славяньских братств е до 2000 — а орґанізацій таких як Союз і Соединеніе около 20. А скілько бизнесменів та людий заможних, які без шкоди для власної кишені могуть дати по кілька долярів річно! Єсли лише часть людий зрозуміє вагу почaтого діла і приложить до него свою цеголку, не лише істнованe Славяньского Іміґраційного Дому буде забезпечене, але невдовзї буде можна побудовати свій Славяньский Іміграційний Дім.

Сподїемось, що рускі орґанізації і братства сейчас відгукнуть ся і попруть так добре діло памятаючи на се, що в Товаристві той буде мати більше слово, хто буде ревнійше для него працювати. Не оставаймож позаду других. 250 долярів на рік для орґанізації сума невелика. (Народний Словеньский Сполок вже жертвував 1000 долярів.) Так само невеликою е сума 10 долярів для братства а 5 для поодинокого чоловіка.

Памятайте, що если даете жертву на сю ціль, то даете еї не кому иншому а самим собі, вашим братам, вітцям і мужам, вашим матерям, жінкам і сестрам, що приходять тут з краю. Даете не кому иншому а їм, аби їх не завертали до краю, не продавали в неволю та до домів розпусти, не мучили ґодзінками або накручовали на мадяронів, не висилали Бог зна куди, так що і роками про них нїчо не знаете.

*) Так він сам себе назвав.

Помагайте собі самі — а тоді доперва і другі нам поможуть, бо чи варта ратувати того, хто сам себе не ратуе?

Вже тепер многі визначні Американці заінтересовались справою Славяньского Іміграційного Товариства і певно ему поможуть, если тільки побачать, що і ми не дрімаем.

Поговоріть про сю справу на мітинґах, поагітуйте за нею, бож се справа не чія а ваша.

Всякі жертви для Славяньского Іміграційного Товариства пересилайте до редакції „Свободи“ або на руки уповажненого до сего:

Rev. A. B. Koukol,
35 B'way, New York, N. Y.

Не забувайте і на се, що що хто скоро дае, два рази дае.

Розуміе ся, що фонди на Руский Іміграційний Дім збираем і дальше, але Руского Дому Іміграційного не мож доси отворити, доки не збересь потрібна сума гроша — яких 10 до 12 тисяч долярів.

А поки нема свого Руского Іміграційного Дому, доси нам треба всїма силами попирати Славяньске Іміграційне Товариство, в котрого заряді засїдають люди, які дають повну запоруку, що в Слав. Іміграційнім Домі кривди Русинам не буде, анї не буде жадних шовіністичних або релїґійних аґітацій.

Із галицької України.

Загальний підем духа, який проявив ся в галицькій Україні від хвилї розпочатя борби о загальне право виборче, анї на хвилю не обнизив ся, противно, що раз то піднімав ся, ширшав і станув вкінци на тій висоті, на якій неоден народ в таких хвилях довершував епохальних діл, творив перевороти в своїм дотеперішнім положеню, одним словом ставав народом, для котрого відчинилась дорога культури і поступу, тим самим добробуту і сили. Ся сьвідомість самого себе і свого положеня не витворилась в нас процесом самоістного відродженя, ні, она довершувалась яко контр-акция на всї ті ворожі сили, які скували наш самостійний розвій. Бо чиж справа загального голосованя сталаб так пекучою для нас, наколиб парлямент австр. і сойм галицкий не кувавби був законів, які закріпощували наш народ; а справа нашого університету чи прибралаб такі форми борби а дальше чи сталаб так актуальною, наколиб власти того університету сяк так шановали і заспокоювали сї дрібничні жаданя наших академиків. Навіть послїдна акция заведеня руського язика в урядованю громад руських не зараз би була стала так живою і сьвідомою, наколиб шляхотский галицький сойм не ухвалив був закона, який в хвилею його оголошеня незвичайно утруднював би сю немаловажну справу. Поляки тільки під тим услівем згодились на загальне право виборче до австрійского парляменту, що центральне правительство згодить ся на розширене автономії в Галичині, а се значить на нашу мову тим сильнійше пановане над Русинами. І справді цїсар (він добрий й для Русинів, а передовсїм любить наших вояків і наші гроші) сейчас санкціоновав закон ухвалений галицьким соймом про урядовий язик (розумієть ся польский), хоч добре знав, що наші заступники протестували против нього і не брали участи в його ухваленю.

Та на алярм наших послів громади руські одна за другою скликували засїданя ради громадскої і ухвалювали руську мову яко урядову в своїх громадах. Близько півтора тисячв громад перевело таку ухвалу. 11-го цьвітня проголошено новий закон, і переведене такої ухвали незвичайно утруднено. Новий закон каже, що потреба найменше три четвертини радних, щоби засїдане було важне, коли тимчасом старий закон дозволяв одній половині радних зробити законне засїдане.

Се мае ті небажані для нас наслїдки, що в багатьох громадах знайдеть ся та меншість польско-жидівских радних, яка здекомплетуе потрібне число радних і сим перешкодить більшій части руських радних перевести ухвалу.

Та сих півтора тисячки наших громад не зараз би були запровадили руського язика в своїм урядованю, якби не сей новий закон виміреннй против нас. Отжеж який же хосен для Поляків з того. Чим же наситив ся їх вовчий апетит. Руськими та не польскими громадами, а се для них таке нестравне.

В справі університетскій настав ніби спокій; слїдство ведеть ся вже тільки проти одинайцятьох, а на розправу визначено віденьский суд. Після депутаций польских а потім руських професорів до Відня і після заяви міністра просьвіти, е ніби якась надія, що справа поліпшить ся в нашу користь і що справа нашого університету ввійде на дорогу леґального полагодженя.

Перед вписами на другий семестер українські студенти скликали довірочне студентске віче, на якому були також і наші посли і руські професори університету. Резолюції сего віча поки що для нас тайною, та з промов і дебат можна вносити, що молодїж наша не одушевляе ся солодкими словами міністра і що свого становища не змінить так довго, доки не будуть сповнені обіцянки правительства. Се не рішае наперед про тактику хвилї. Кождий свій крок, як говорив правник Ярослав Весоловский, буде молодїж розважно оцінювати і вдарить свого ворога тоді, коли буде вважати за найвідповіднійше. Ми знаемо дальше і се, що вже відбулись вписи на другий семестер, і певно університетскі власти інакше заховувались супроти наших студентів, бож кабель бувби зараз доніс і до Америки про нові непорозуміня на львівскім університеті, як се було передше. Так Европа ціла з напруженою увагою слїдить за нашими справами а деякі політики уважають (між иншими і Бернсон) пробуджене нашого народу за новий чинник, який готов на всході спричинити не одну переміну.

Прочувають те і Поляки і ось що надруковано в відозві „Rady Narodowej do wyborców Polaków“: „Аґітация руських радикалів змагае до того, щоби просто силою викинути нас з відвічного нашого осідку, щоб відібрати нам все, що ми в східній части краю дістали в спадщині, або здобули власною працею“.

Бачите яка небезпека грозить Полякам з боку Русинів.

А часопись Czas пише: „Мусимо з гори бути приготовані на дуже важке становище і супротив німецкої прези і в будучім парляменті. Німці залицяють ся до Русинів, бо рахують, що руський клюб числити ме трицять кілька членів, отже при його помочи станутъ більшостію. Серед таких обставин кождий мандат, втрачений на користь Русинів, мае велике значіне“.

Розумієть ся, що треба Русинам видерти як найбільше мандатів, а средства на те у них вже випробовані. Як треба буде, то й баґнети прийдуть з помочію і мабуть прийдуть, бо Русини не дадуть собі тепер дурно видирати мандатів. І повторить ся мабуть 1907 рік, тільки в більших розмірах. І радісно і жалко.

А кацапи яку ролю грають! Аж гидко читати про їх „зделкі“. Польска шляхта, аж затирае руки, що знайшла прецінь по своїй стороні porządnych Rusinów, не Hajdamaków. Кацапский кандидат з Перемишля Несторович просить на милий біг старосту, щоби перепер його при виборах на посла. Та якось сердеги не мають тим разом щастя. Народ на кацапских вічах проклямуе не-кацапских кандидатів, а кириню кацапску пятнуе зрадою супротив свого народа. В Гуменци пов. Львівского дідич заборонив бабам прати хусти на двірскім ставку за се, що громада не хоче кацапского кандидата Павликова. Так кацапи побратались з нашими ворогами, щоби тільки нас повалити при виборах. А кричать по своїх шматах, що Українці паньскі наймити. Та люди мають вже очи і чують, та більше знають, чим прославивший ся в „Свѣтѣ“ Товт.

НА РУСКУ БУРСУ В ЙОНКЕРС, Н. Й.
жертвував П. Підперигора з Traii, В. С. Канада 50 центів. Гроші вислано до касієра Г. Дзядика, Дербі, Конн.

Що пишуть про номіната?

Коли іменоване о. С. С. Ортиньского, галицкого Василиянина, епископом для Америки стало фактом — розбалакались людоньково — особливо по часописях. „Амер. Русскій Вѣстникъ“ приписує виключно собі, взглядно „Соединенію“, заслугу за те, що епископа вимиановано і дивуесь чому кого з Угорщини не назначено епископом. О. Обушкевич, редактор „Правды“, тепер коли втратив всяку надію на митру, стараесь robitn eine gute Miene zum boesen Spiel; Гладик в своїм запофанїм „Поступѣ“ своїм звичаем лає номіната по батярски — а мадярскі газети казять ся, що греко-католицким епископом не іменований о. Годобай або який другий мадяр, але Українець.

Та бо і не тілько не конець. Наші „starsi bracia Polacy“ і опікуни Русинів, також заінтересовались номінатом і наклинують тутешну полїцію і імїграцій ні власти, аби не пустили о. Ортиньского до Америки. Ось що пише „Kuryer Nowojorski“ (якій валяесь і по деяких руских хатах) за найбільше русиноїдними польскими часописями в Галичині в статі „Wróg Polaków przybywa do Stanów Zjednoczonych“.

„Zasiegnelismy wiadomosci o osobie tego nowego dostojnika ruskiej cerkwi i oto okazało sie, że ks. Ortynski jest w swych przekonaniach nieodrodnym bratem hajdamaków, propagatorem tych samych co oni ideałow, a nawet uchodzi za najradykalniejszego pod wzgledem przekonan polityczno-społecznych członka zakonu.

A wiec ks. Szeptycki chce miec agitatora nienawiści społecznej i narodowej także na stolicy biskupiej w Ameryce.

Sądzimy jednak, że ostatni krok ks. metropolity, tj. zamiar wysłania do Ameryki hajdamackiego ambasadora w osobie ks. Ortynskiego, przemieni sie w światowej sławy skandal, a to z nastepujących powodów:

Przed kilku latu, jak donosi „Hałyczanin“, ks. Ortynski na kazaniu podczas misyj w żydaczowskim powiecie dopuścił sie obrazy majestatu. Prokuratorya dowiedziawszy sie o tem, pociągneła go do odpowiedzialności sadowej, sąd jednak uwolnił go od oskarżenia, gdyż ks. Ortynski udowodnił, że jest człowiekiem niepoczytalnym.

To jest galicyjska strona medalu.

Ks. Ortynskiego, jak on sam dowiódł, sadownie niepoczytalnego, chce mieć ks. Szeptycki biskupem ruskim. W Galicyi byłoby to możliwem do zrobienia, trudno jednak bedzie osadzić go w Ameryce. Amerykanska strona medalu wygląda bowiem inaczej. Oto wedle amerykanskiego prawa imigracyjnego, na ziemie amerykanską jest bezwarunkowo wzbronionym wstep niepoczytalnym osobom. Wiec też i ks. Ortynski, który pojedzie do Ameryki z parадą, gotów powrócić do Lwowa bardzo rychło i bez parady.“

В голосї Поляків цікаві особливо дві річи. Перше, польска безличність, з якою они пхають ся в не свої справи і хочуть нищити кождого, хто їм не любий. Друге, ся обставина, що в тім їх нищенню ролю помічників і доносчиків відграють галицкі москвофіли, яких органом є „Галичанин“. Але Америка не Галичина, тут всехпольска політика не має тут сили, а дзявкане москвофільского „Галичанина“ і єму споріднєного „Поступу“ придадуть ся хиба псови на чоботи.

Не дайте себе паяти.

В Толїдо, О. виходить польска газета Ameryka-Echo, яку передплачують також многі Русини, бо у ходить она за часопись поступову. Але ось що пише ся „поступова і чесна“ газета про наших студентів у Львові в 17-ім числї з 17 го Апріля сего року: „JESZCZE W KWESTYI NAPADU RUSINOW NA UNIWERSYTET LWOWSKI.

„Goniec Polski“, pismo wydawane we Lwowie, donosi, że śledztwo wytoczone akademikom rusinskim z powodu napadu na uniwersytet bedzie powtórnie podjete i przeprowadzone. Okazało sie bowiem, że najwybitnieszy udział w napadzie i w kierownictwie tego rozboju mieli podobno bundowsy, przybyli z Królewstwa. Hersztem tych bundowców miał być niejaki Chaim. Jest to jego przydomek, gdyż prawdziwego nazwiska nie udalo sie dotychczas odsłonić. Akademicy rusinscy, którzy podobno nie mieli odwagi wykonać kroku tak śmiałego i ryzykownego pożyczyli bundowcom swych legitymacyj i w ten sposób Rusini, z których wielu podczas napadu siedziało nawet gdzieś na prowincyi, wyrosli miedzy swoimi na bohaterów, gdyż policya odebrała bundowcom legitymacye i dokonała aresztowan potem według tychże legitymacyj.“

Бундовці — се жиди. Значить, помимо того, що днесь цїлий цівілїзований сьвіт знає, що рускі студенти у Львові станули в обороні своїх прав і за се терпіли — Ameryka-Echo не хоче сему вірити і подає брехливу вістку будьтоби цїла університетска подія була бучею счиненою жидами під проводом якогось Хаїма. Після газети Ameryka-Echo Русини се народ з заячою душею, котрий навіть в своїй власній обороні боїть ся виступити та ховаєсь за плечі якихсь нещасних жидів.

Більше брехливої і підлої вістки про Русинів „поступова“ газета Ameryka-Echo не могла надрукувати.

Сподїємось, що жаден розумний Русин не стерпить, аби тут на вільній земли за его гроші его еще лаяли — инакше справді Ameryka-Echo буде мати рацію думати, що в Русинів заячі серця та що Русин не годен сам постояти в обороні своїх власних прав.

Встид і ганьба.

В Злучених Державах 2.000.000 дївчат і хлопців низше 16 року житя (дїти робітників) мусять заробляти на хліб тоді, коли дїти богачів бавлять ся і ходять до школи.

10.000 малих хлопців працює по копальнях і брехах.

6.400 дїтий працює в скляних фабриках — сотки з них працюють цїлу ніч.

160.000 малих дїтий працює в бавовняних фабриках. В многих фабриках малі дівчата змушені працювати цїлу ніч.

На кождих 100 дїтий між 10 а 14 роком житя, які працюють в американьских бавовняних фабриках — 41 не уміє ні читати ні писати. Є се білі дїти не чорні, дїти Американців а не чужинців.

Тисячі дрібних дїтий за робляють на жите по домах в тутешних великих містах. В Ню Йорку працюють днями а нераз і ночию дїти низше 10, 9, 8, 7, 6 а навіть 5 лїт!

Усе те дїєсь завдяки теперішним порядкам і захланности капіталїстів, а змінити се могуть лише сьвідомі, злучені робітники.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР.

Май.		
2	Ч.	Іоана ветх. Паф.
3	П.	**Вел. Пятниця**
4	С.	Теодора Т.
5	Н.	**Воскрес. Хр.**
6	П.	**Сьвітлий Пон.**
7	В.	**Сьвітлий Втор.**
8	С.	Марка еванг.

Всїм читачам „Свобода“, членам Союза і всїм Русинам американьским желае Веселих Сьвят.

Редакція „Свободи“.

Подаємо до відомости всїх членів Р. Н. Союза, що розмет за Апріль виносить на ціле посмертне $1, а на половину 57 центів. В слїдуючім числї буде поміщений, як звичайно, подрібний виказ розходів з розмету.

К. Кирчів, предс., С. Ядловский, секр., А. Шаршонь, касієр.

Отворене першої українськоі читальні в Белфор, Н. Дак. відбуде ся в неділю, дня 12-го мая с. р. о 3 годині по полудни в будинку поблик скул коло Тимоша Мартиненка. На се торжество запрошуєть ся всїх Українців з околиці, всїх без вимку, кому лежить на серці добро і просьвіта нашого народа. Не лишаймо ся по заду, не будьмо посьміховищем для просьвічених народів! Вже пора.

Комітет.

Робота в Ню Кенсинґтон, Па. іде добре; роботу можна дістати кождого часу.

Як доносить „Рада“ в неділю 7-го цьвітня о год. 9 ій рано до друкарні Кагана прийшла полїція і предявила наказ конфіскувати ч. 2. української ґазети „Наша Дума“. Всього полїція сконфіскувала 357 номерів. В редакції не знайдено ні одного номера. В вечері в друкарнї одержано наказ від градоначальника спинити видаване ґазети на підставі надзв. охорони.

Група українських послів в Думі дїлить ся між партіями: Трудовиків 22; Співчуваючих труд. 8; Соціял-демократів (селян) 4; Народньої свободи 2; Соціял-революціонерів 2; Народних соціялістів 1; Селянської спілки 1. — По губерніях: Київської 12; Подільскої 10; Чернигівської 6; Харківської 6; Катеринославської 1; Полтавської 1; Курської 1; Кубанської 1; Нижній Новгород 1; Сирдарьїнської области 1. Усїх 40 чол. (Р. Край).

Спеціяльна комісія, яку назначено з ініціятиви Державної Думи на розслїдженє вязничних відносин в надбалтийских провінціях, викрила такі звірскі лайдацтва вязничого заряду, що ніяк вірити й не хочесь. А прецінь се факт. Мусів се признати навіть міністер справедливости в своїй відповіди на інтерпеляцію в тій справі в Державній Думі. Зі звіту комісії виходить, що генерал-губернатор Саґомельский сам зарядив сї звірства, щоби сим способом мстились на бойовниках за волю. Мучено не-тільки мужчин і хлопців, але навіть слабих дівчат і жінок і то в способ не до повіреня. Нещасливим виривано ніхті з пальців рук і ніг, видирано волосе з голови і бито так довго нагайками їх, доки мясо не відпадало кусниками. Опісля натирано рани солию. В Пернав висший полїційний урядник убив одним ударом нагайки пятнайцять лїтного хлопця за се, що сей як добра дитина не хотів зрадити місця побуту свово батька. Богато людий, яких тільки підозріваноо яко революціонерів, сказано на смерть без ніякого судового доходженя. В Фелїн один офіцир розказав своїм салдатам, щоб сї знасилували молодих дївчат, а коли нещасні жертви номліли, бито їх нагайками на смерть. Той сам офіцир казав катовати двох що й но повернувших з Манджураї братів Сарей, а матір їх, що хотїла нещасних трупів поховати, казав так само смертельно мучити. Навіть одного — амер. горожанина спіткала така сама доля, і бідняга бувби певно на тім сьвіті, якби не амер. конзуль, який в сам час довідав ся про се. І так без кінця.

Сеньобос про автономію Польщі, України і Литви. Варшавський „Tygodnik Illustrowany“ в ч. 14 з 8. с. м. містить інтервю свого париского співробітника Казимира Водзїцкого зі звісним французьким історіком Сеньобоєм в справі автономії Польщі. В сїй справі висловив Сеньобос такий погляд: „Не думаю, щоб королївство в недалекій будучности дістало автономію; російська бюрократия тепер ще занадто сильна, а при тім, коли Поляки жадати-муть автономії тільки для себе, то нїколи її не дістануть. Вони мусять паралельно і рівночасно класти таке домогане також для Литви і для України. Помиляєть ся той, хто допускає, що Українець або Литовець може стати Поляком. Ті Поляки, що живуть на Литві й Україні, не входять в рахубу, бо їх ледви жмінка, а при тім се елементи напливові, які з часом вигинуть. Тільки так уявляю собі автономію королївства, паралельну до автономії України і Литви“. — Така відповідь, видно, не дуже припала до смаку співробітникови „Туг. П.“, бо щоб ослабити її враженє, він додає до неї такий коментар: „Додам, що п. Сеньобос в Польщі нїколи не був і знає наші справи тільки зі своїх студий, а також з інформаций, нераз фалшивих і тенденцийних, які деколи подають будьто симпатичні для нас французські ґазети“. О так, що розкриває правду в польсько-українських відносинах, те для Поляків усе „фалшиве і тенденцийне“.

„Діло“.

На зарібки виїхало з Галичини в минулім році 110.000 осіб. В сїм році за перший квартал виїхало до Америки 8.500 осіб, а до Прус, Саксонії і Данії понад 100.000 осіб.

7-ох майнерів коло Johnston, Pa. яких повінь води заставила сидіти в майні вже пятий день (від пятниці минулого тиждня), ще й доси т. е. 30-го цьвітня не добуто на верх. Всім помпи працює без перестанку, одначе вода опадає дуже помаленьки. Ніхто вже не має надії, щоби майнери були ще доси живі.

Капітан корабля „Майн“, який належить до північно-німецкого Лойду, подав до загальної відомости, що на корабли в часї їзди до Ню Йорку померло трох пасажирів третої кляси, а народилась одна дитина. На корабли було кілька випадків дифтерії і фебри.

В Балтіморе, Мд. притрапилось чимале нещісте при будові надморского муру в пристани. Будова була майже на укінченю. Нагло будова почала розколитись і вкінци одна частина завалилась з шумом в море. При будові було за пятих 200 роб. З тих 50 не всіло втечи з небезпечного місця і разом з муром попадали в воду. З них 4 згинуло, трох лежать десь еще під руїною, а двайцять тяжко покалїчених. Між убитими є суперінтендент одної контрактової компанії, субконтрактор і машиніст.

З Форт-Ворт (Техас) доносять, що околицю Гемінг навістив циклон (буря) і убив на смерть десять осіб. Число ранених далеко більше. Шкода в місті і околици є дуже велика.

Убийство з мести. В Вашківцях на Буковині убито Андрія Колотила з Вилавча, сьвідка проти звісного кацапа Богатирця, обжалованого о протизаконне скликуване віч під голим небом. Убийники викололи нещасному очи та вирвали язик. Богатирця увільнено задля недостачі доказів. Нема сумніву, що убийства допустили ся однопартийники Богатирця.

В пирятиньскім повіті полтав. губ. (Україна) почались селянські розрухи. Післані козаки. (Р. Край).

Москва. Тутешна полїція викрила в Москві тайну військову друкарню, котра належала до військового революцийного союза. В друкарни арештовано революціонистів і сконфіскована много революцийних відозв і брошур.

Петербург. Російські православні епископи дуже сильно агітують проти Думи. По гадці епископів є Дума осередком революції і її треба розігнати. Хлопи не повинні посилати дїтий до шкіл, бо школи псують молоде поколїне.

Кілько Росия має довгів? „Наша Дума“ пише: Російський скарб винен був чужим державам дня 1 січня 1905 р. 7 мілїярдів рублїв; дня 1 січня 1906 р. збільшили ся довги о три чверти мілїярда. В 1906 р. пожичило правительство (без дозволу думи) 843.74 міл. руб. на 5 проц. та ще на короткореченцеві векслї взяло від банкирів 353.5 міл. руб. Дещо з сих векселів пожичок заплачено в тім-же таки році; несплачених же пожичок минулого року остало ся більш 927·5 міл. руб. Усього довгу дня 1. Січня 1907 р. було около 8·5 мілїярдів руб. Самих відсотків треба платити що року 381 міл. руб. або трохи чи не 3 карбованці з кождої душі в Росії; на кождій же „російський душі“ лежить довгу по 61 руб. В сїм році крім процентів (381 міл. руб.) прийдеть ся виплачувати короткореченцеві векслї довги. Сього року зроблено вже новсго довгу (випуском государственної ренти) 70 міл. руб.

Окупация Македонії. Півурядовий Fremdenblatt доносить, що в найблизшім часї мають відійти до Македонії скомбіновані відділи австро-угорської армії в цїли окупациї сеї провінції. Вістка та потверджуєть ся. З ріжних сторін Австро-Угорщини вирушать в найблизших днях поодинокі відділи на полудне. Зі Львова вибере ся третий баталїон 80 п. піхоти.

Для арештованих руских студентів у Львові:

1). В Trail, B. C. Canada зложили на руки Т. Підперигори:

По 1 дол.: Т. Підперигора, Д. Шевчук, М. Кравчук, Й. Турковский, А. Свищук, Гео. Кокощук; по 50 цнт.: Д. Маруда, З. Глухий, М. Кусь, Ф. Яблоньский, Т. Гусак, М. Марцінів, В. Івоньчик, Й. Феделичук, С. Пасішнюк, Гео. Рихло, Й. Товстий, А. Гнатчук, Н. Гнатчук, М. Пішак, П. Випиичук, А. Вохнюк, К. Мотрук. Разом $14.50

2). Русини з Плезент Гом, Канада $4.00

Сего тижня зложено	18.50
Попередно	899.30
Разом	$917.80

Всїм жертводателям сердечне Спаси-біг! Дальші жертви просимо присилати як найскорше, бо справа нагляча.

Редакція „Свободи“.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар, 'Phone 46—12
11 May St., Ansonia, Conn.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906—1908.

Предсідатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсідатель:
Іван Париляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніть, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія.
о. Лев Левицкий, Minersville, Pa.
Осип Стеткевич, Shamokin, Pa.
С. Калакука, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока руско народна організація в Америці.

Принимае членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00,
В разі утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Єсли отець родини в шпиталя божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отсі книжки:
1) Книжку членів (імено-слов).
2) Книжку місячних складок.
3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза“.

Ч. 152. КВІТ $1000.00
на тисячу долярів, котрі Олена Феціч отримала яко посмертну запомогу по мужу Петрі з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Scranton, Pa. 5 April 1907.
Олена Феціч.
Свідки:
Анд. Лагончак,
Мих. Мадзин.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 40.
Іван Лезіньский, предс.,
Лешко Демко, секр.

Посмертні вісти.

Паньчак Василь, член Р. Н. Союза від. 53. Pittsburg, Pa. помер 31-го марця б. р. Небіщик походив з Галичини, села Хоролик волоский пов. Сянок.
Вічная память!

Рух
в відділах Р. Н. Союза.

Оголошене.

Повідомляю всїх членів братства сьв. Володимира від. 108. Р. Н. С. в Ню Йорку, що річний мітинґ відбуде ся в Суботу дня 11. Мая в „Harmonia Hall“, 46 Ave. A. Хто без важної причини не явить ся на мітинґу, заплатить ухвалену кару. Початок точно о 8. год. вечером.

А. Довганюк, предс.
Корнат. секр.

Річний мітинґ

Тов. „Заокеаньска Україна“ відділ Р. Н. С. 131 відбуде ся дня 19-го мая о годині пів до другої. Всї члени старі і нові і всї котрі залягають з довгами так до Тов. як і до Р. Н. Союза мають явити ся і свої залеглости заплатити, инакше після ухвали будуть карані. На порядку дневним буде вибір нового уряду, справа статутів, справоздане касове і т. д.

Оголошене.

Братство св. П. і П. від. 145. Р. Н. С. в Мекіс Ракс, Па. повідомляє своїх членів, що мітинґи відбувають ся все в третю неділю по першім, в гали парафіяльній на Helen St. о 2-ій по пол. Хто не прийде на 2-гу годину, заплатить 25 цт.

Н. Фаль, секр

Оголошене.

Братство Усп. Пресьв. Богор. від. 56 Р. Н. С. в Алеґені Па. повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітинґ відбудеть ся 12-го мая. На мітинґ сей має кождий член явити ся під карою 50 цнт. Звичайні мітинґи відбувають ся в другу неділю по першім.

І. Бурка, секр.

Оголошене.

Тов. „Січ“ повідомляє всіх своїх членів, що місячні мітинґи будуть ся відбувати точно в кожду другу суботу по першім. Слідуючий мітинґ припадає на день 11-го мая. (Harmonia Hall, 46 Ave. A, о 7-ій вечер). Просить ся всіх явити ся на мітинґу для важних справ. Хто без важної причини не явить ся, заплатить приписану кару.

Ф. Дашкевич, предс.,
Н. Кароль, кас.,
Ф. Підгірний секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлень, сходин і т. п. друкуємо в „Свободі“ по ціні 1 цента від слова за оден раз.

Запрошене!

Всіх Русинів з Buffalo і околиці, Братів союзанів, молодїж і старших, маємо честь запросити на наш Баль, котрий уряджуємо дня 29-го мая в гали під ч. 432 Amherst St. Добра музика і буфет до ласкавого ужитку гостий. Всіх без ріжниці запрашає

Комітет балевий:
Бурштин, предс.,
А. Тригуба, кас.,
Х. Яремка, секр.

ПОЗІР!

Від. 118. Пітсбург. Па.

Пригадуємо, що кожда сестриця сестрицтва Собора Пресьв. Богородиці в Пітсбургу має бути в церкві в своїм уніформі дня 12-го Мая в Неділю Томину.

БАЛЬ!

Дня 14-го мая в Второк відбуде ся другий баль нашого сестрицтва в руcкій гали „Просвіта“. Буде дуже весела забава. Просимо всіх.

Анна Малецка, предс.,
М. Гут Кульчицка, секр.
Магдалина Білик, кас.,

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ.

Братство Сьв. Пророка Ілії в Mahanoy Plane, Pa. відбуде ся дня 29-го мая 1907 року в Мецгера гали. Початок о 6-ій вечер. Буде добра музика. Тикет 25 центів. Жінки даром. На Баль сей запрошуємо всіх Русинів і Русинок з Маганой Плейн і околиці. За добру забаву ручить Уряд Братства.

Іван Постельник.

Перший Великий Баль

братства сьв. Тройці від. 94 Р. Н. Союза відбуде ся дня 1-го Юнія, 1907 в Turner Hall, Arch St., New Britain, Conn. Початок о год. 7-ій вечер. Тикет 25 цнт.

БАЛЬ.

Братство сьв. П. і П. від. 146 в Мекіс Ракс, Па. устроює перший баль по Воскресенію в второк 7-го мая в гали A. Huber-a, 53 Helen St. Початок о 7-ій год. вечер. На баль сей запрашаємо всіх наших братів.

С. Бажовский, предс.,
Ів. Фаль, секр.

Другий Великий Баль

устроює Сестрицтво Сьв. Ольги відділ 4 на долині міста в Ню-Йорку. Запрашаємо усї Сестри і Братів з Ню-Йорку і околиці прибути на сей наш Баль, котрий відбуде ся в Суботу дня 18-го Мая 1907 в Ліберті Гол під ч. 255—263 E. Houston St., в Ню-Йорку.

Початок о 7-ій вечер. Вступ від особи 25 центів.

За добру музику ручить комітет:
Ю. Будник, предс.,
Я. Лошков, секр. 18-20

Повідомлене.

Дня 18-го Мая дає тов. Запорожска Січ в Ню-Йорку другий великий баль получений з аматорским представленєм. Відограє ся

„Гей на Івана гей на Купала“
і
„З Росийско—японьскої війни“.

Сьпівом управляти ме д. М. Гундич, а режисерию обняв д. Цурковский.

Початок точно о годині 7-ій вечером.

Представлене відбуде ся в M. Lyceum, 66-68 E. 4-th St.

За комітет:
І. Білобрам і І. Ганачівский.

Баль! Баль! Баль!

устроює Товариство сьв. Петра і Павла в Бостон, Масс. в гали Szwartz, 15 Leverett Str. дня 29. Мая 1907 р. Початок о годині 7-ій вечер до 5 години рано. Сим запрашаємо всїх Русинів і Русинок так місцевих як із околиці і просимо о як найчисленнійшу участь.

За гарну забаву ручить
Комітет
Мих. Гордийчук, предсїд.
Іван Калита, касієр,
Павло Кудрик, секр.

Оголошене.

Отсим даємо до загальної відомости, що дня 29. Мая 1907 (в день перед американьским сьвятом Decoration Day) відбуде ся 5-тий великий Пікнїк Руского Молодечого Клюбу Поступового в Baldwin Park. Початок о год. 3-ій по полудни. На сей Пікнїк запрашаємо всїх доокресних Русинів і Русинки до як найчисленнїйшої участи. За добру музику, смачні закуски і чесну обслугу ручить Комітет. Вступ від особи 25 цт.

За комітет:
Андрей Сандович, предсїд.,
Михайло Келичава, секр.,
Лукач Павелчак, кас.

Аматорске представлене.

„Сельскі Аристократи“ або „Знесене панщини“ устроює братство сьв. Володимира в суботу 25. Мая с. р. в гали „Bethowen“, 210—214 E. 5 Str. поміж 2 а 3 Ave. в Ню Йорку. Початок о год. 7. вечер; каса отворена о год. 6. Запрошуємо на се представлене всїх Русинів і Русинок з Ню-Йорку і околиції. Вступ від особи на перший і другий ряд 75 ц. дальше 50 ц. балькон 25 ц.

По представленю баль. За добру забаву ручить балевий комітет.

А. Довганюк, предс.,
А. Шеремета, кас.,
Я. Корнат, секр.

Де є?

Дмитро Сенюк. літ 20, з Рідвян, повіт Рогатин. Поширує за ним сестра, бо отець їх новернув до краю, то она хотїла би о нїм знати. Хто знав би о нїм і подав єго адресу, той дістане $2 нагороди, або може сам брат буде ласкав дати о собі знати, на адресу:

Rozalia Seniuk, Box 26,
16—18 Taylor, Pa.

Де є?

мій брат Михайло Бабій. Вже пять лїт як не маю чутки від него.

Яким Бабій,
Marchall Mallet Parana Brazil.

Пошукую

Косія Глушку, котрій знаходить ся або в Cambria, Pa. або в Middletown, Pa. Походить з Галичини, села Вовчів, пов. Турка. Хтоби о нїм знав або він сам зволить написати на адресу:

John Sawula,
145 Montgomery, St.,
Jersey City, N. J.

Пошукую

сестри Насті і шваґра Матвія Плоксу. Походять з села Мокре, пов. Сянок. Два роки як не маю о них ніякої відомости. Хтоби о них знав, або він сам зволить написати на адресу:

Iwan Perun,
Glen Carbon, Pa.
(Buck Run).

ДЕ Є?

Теодор Басараб, з села Зубиньске, п. Лупків, Галичина. Він низького росту, літ около 40. Живе в Америці більше як 6 літ — має находитись коло Chicago, Ill. Вже 2 роки як не писав до краю. Хто знає про него зволить написати на адресу:

Alex Kuryla,
18-19 Elmira Heights, N. Y.

Пошукує

посади кваліфікований, старокраєвий учитель, фаховий діриґент хору церковного і концертового, знаючий дяківство напіву галицкого і угорускoго. Парохія, що бажалаб мати того рода дяко-учителя, зволить зголосити ся письменно до „Свободи“. 18-20

Потребує дякоучителя

греко католицка парохія в Мікісракс, Па. Муси мати добрий голос і розуміти свою річ. Близших інформацій удїлить предсїдатель церковного комітету

Дмитро Порада,
333 Helen St.,
—May McKees Rocks, Pa.

Пошукує роботи.

Молодий чоловік, що працював в ґросерни в Jersey City радби працювати дальше в таким фаху. Хтоби потребував робітника най напише на адресу:

Антін Рудницкий,
36 Morris St.,
Jersey City, N. J.

Потрібно

зараз 50 робітників до оловяних майнів. Платня $2.25 і висше. Першенство мають жонаті. По інформації пишіть на адрес:

M. Petrowsky,
18-19 Desloge, Mo.

Пошукує

дяко-учителя руска парохія в Auburn, N. Y. до провадженя школи вечірної в руским язиці і до дяківства. Від кандидата вимагає ся знаня нотного сьпіву. Платня $35.00 і доходи. Зголошуватись на адресу:

Michael Polansky,
29 Cross St.,
Auburn, N. Y.

ШУКАЄ МІСЦЯ

іспитований дяк, що вміє вчити і провадити хор — має добрий теноровий голос.

Адрес:
Онуфрій Боднар,
18-20 Тлусте, Austria, Galicia.

Пошукую

чесної і господарної дівчини, котраби хотїла вийти за муж. Маєтку жадного не шукаю, ані великої учености, а тільки, щоби була доброю ґаздинею. Може бути і вдовицею в лїтах 18—25. Я маю 25 лїт, два роки як в Америці. Маю фарму 11 миль від Spokane, Wash. Ласкаво прошу о фотоґрафію, а на жадане вишлю свою. Мій адрес:

S. Kozak,
Logan Hotel,
Box 1646, Spokane, Wash.

Просьба.

Отсим повідомляємо всїх Русинів, що парафія наша в Вілмінґтон, Дел. вислала свого колектора Мих. Фуґа по плейвах на колекту і просимо вас дуже не збувати його теплим словом.

З поважанєм
Конс. Левицкий, предс.
Сем. Федориґа, кас,
Мих Вовьний, секр.

ПОДЯКА.

Отсим складаєм сердечну подяку о. Стефановичеви в Питсбурга за те, що не жалував свого труду і прибув до нас на нашу просьбу. Нехай єму Бог винадгородить се сторицею.

За Уряд Братства:
Василь Бубель,
Іван Фильо,
Теодор Калиновский

ВІДОЗВА

До всїх відділів Р. Н. Союза.

Повідомляємо всїх Русинів, що ми купили в Нюарку церков на Court St., 223 нумер, за $17.500 долярів. Першу рату в сумі 2 тисячі долярів ми вже зложили а другу мусимо заплатити 1. липня. Дуже нам прикро стягнутись на таку суму і в так короткім часї, тому звертаємось до вас з просьбою о поміч. Просимо вас, дорогі Братя і Сестри, допоможіть нам в нашім дїлі хочби невеличкими лептами, а Всевишний надгородить вас за се сторицею.

Жертви просимо присилати на адр.:
J. Nowicki,
329 15th Ave., Newark,
а імена жертводателів оголосимо в „Свободі“.

Комітет:
Мих. Дамян, предс.,
Теод. Грицай, кас.,
Ів. Новіцкий, секр.

ЧИЯ ВИНА?

Єсли купець не дасть тобі того, що жадаєш, але дає тобі що иншого, чого ти не хочеш і знаєш, що се не придасть ся тобі на нїщо, то чия в тім вина? Почуваєш себе зневоженим, позаяк дозволяєсь о шукати себе несовістному купцеви. Знаємо богато випадків, коли приятелі наші жадали Трінера амер. Еліксіра Гіркого Вина, а одержали зовсїм що иншого, що не тільки не помогло, але ще й зашкодило. Сей лік Трінера на жолудок і орґани травленя є загальним, одиноким в своїм роді лїком заґвараントованим в уряді під серияльним числом 346.

Можна бути зовсїм певним добрих наслідків вживаючи його. Повинно ся вживати його навіть при найменших ознаках недиспозиції, позаяк дуже часто одна доза в силї усунути еї. На нервовість, блїдачку, нестравність, ґази, отяжілость після їди, на хороби жолудка, кишок і крови на завсїгди числіти на Трінера Еліксір Гіркого Вина, як на певний, успішний лік. Нема лїпшого фамілійного лїку.

Ві всіх аптиках.
Jos. Triner, 799 S. Ashland ave. Chicago, Ill.

Надіслане.

Автору „Правды о православномъ Соборѣ въ Майфильдъ, Па.“.

(„Своб.“ число 15 и 16)

Гей вы, правдолюбче безстрашный. Чого ж вы такъ настрашили ся, що и имя свое не подали до дописи?

Бѣдный нашъ „хлопъ“, чи то „мирянинъ“, як вы прозываете! Мало ему той чести великои, що вы такъ за него страдаете отъ всякихъ „архибюрократовъ“ и „бюрократовъ“, — вы еще новую честь ему подали, подписавши свою не-правду его званіемъ.

Дякуйте, міряне, великому и безстрашному правдолюбцеви! То для вашого блага, для вашои корысти зруйновавъ вонъ остатню свою совѣсть... Бо если вонъ не вызволить васъ зъ тои ями, куды ведутъ васъ бюрократы, то пропадете вы всѣ на-вѣки...

Откройте жъ, пане, всему міру доблестное имя ваше, щобы Американская православная Русь знала, за кого молитися, за кого свѣчку въ церкви поставити, кому памятникъ послѣ смерти вашои воздвигнути!

Гей, пане, не паскудьте своею персоною имена тѣхъ правдивыхъ и честныхъ отцевъ духовныхъ, котрыхъ вы ровняете до своеи компаніи? Чи спросили вы ихъ согласія на тое? Чи подпишется кто з нихъ подъ вашою „Правдою“? Чи не приниже и не ображае ихъ ваша похвала? Чи маете вы право моральне ставати въ оборонѣ тѣхъ, кто ганьбится вашою обороною?!

Страшите вы, пане безстрашный, мене и другихъ „бюрократовъ“ тѣмъ, що Владыка Иннокентій погонитъ насъ до краю и буде самъ „правивъ“ епархіею? Но для чого жъ вы сами спѣшите помагати Преосв. Епископови правити? О, великій правдолюбче, не слѣпыи ми, щобъ не поняти вашого намѣренія. Видно, не „Владыка Иннокентій есть дуже не до сподобы загордѣвшому о. Хотовицкому и его камерили бюрократичной“, а певно вамъ не сподобы прійшли сями.

Не прійшло ся до сподобы „вамъ то, що въ програмѣ нашого Собора оо. бюрократи поставили межи иншимъ страшныи слова: „судъ духовный“, „судъ полюбовный“, „судебныи кары“... І чого вы такъ налякали ся отъ тѣхъ словъ? Та для честного человѣка они нѣчимъ не грозныи, только для злодѣевъ... Та-та-та-та, то чи не въ сему и розгадка всеи вашои „Правды“? Ну, пане, будьте ласкави, признайтеся: може що вкрали, кого убили, гей?..

Много пенсій я побираю? Стала-жъ вамъ въ очи та моя пенсія! Що жъ робити, коли въ свѣтѣ не все поровнянo. А знаете що, пане безстрашный; дайте вробимо так: ровняти — то все ровняти — и пенсію, и банки, и лоты, и про-

перти, — олрайт?

Нѣ, не встыдно менѣ побирати свою пенсію, не встыдно — бо не обманомъ ее я доставъ, — а после штатного статуту маю право еще на большу, — и не на личну корысть ее уживаю: въ гробъ за собою гроший не понесу, бо не маю. Хочете — присягну?

От тогда ябъ стыдався глянути в очи честнымъ людямъ, еслибы достававъ, якъ декотры (котрыхъ вы, безстрашный и правдолюбивый пане, добре знаете), не такъ велику пенсію, а имѣвъ бы десятки тисячъ доляровъ въ банку, тысячныи лоты и т. д. Повѣдайте, менѣ, пане, зъ якои пенсіи вони наросли?.. Чи то „правдолюбіе" ихъ нагорнуло?.. гей?

А що до соборныхъ постановленій, то хоть вы и даете менѣ такой великій вплывъ на всѣ дѣла Миссіи, и на всѣ собранія, но дяковати вамъ за то не могу, бо не считаю того справедливымъ. Люди имѣють свою голову на плечах, никто голосу отъ нихъ не отберавъ и не отберае; не моя вина въ тому, що проэкт коммиссіи, во главѣ котрои стоявъ о. Александровъ, бувъ единогласно откинутый якъ спѣшный, непрактичный и опасный для розвою Миссіи, и робота надъ тѣмъ дѣломъ була препоручена другому комитетови. Кто на Соборѣ бувъ, той мои слова подсвѣдчить, а ваши назове брехнею. Що той проэктъ зруйновав бы перше всего малыи парафіи, въ тому нема и сомнѣнія: кто хоче переконатися, най погляне въ Амер. Прав. Вѣстникъ ч. 6 е? тут заберати мѣста я не имѣю права. Й нема чого вамъ, пане, журитися ся на мене и на оо. бюрократовъ, що мы росповѣли на Соборѣ одразу въ чѣмъ той проэктъ есть непрактичнымъ и несправедливымъ. И если вы все таки и до сего часу (когда уже всѣ и неученыи „хлопы" зрозумѣли дѣло) носитесь зъ тѣмъ проектомъ якъ курка з яйцемъ и похваляете за него коммиссію, то выходить, що вы дуже „немудрый фѣнансиста", а значить, не имѣете що другимъ росказовати и критиковати.

Чѣмъ же благословити васъ на конець, безстрашный и безстыдный пане?

Слухайте: если бы дѣло ишло только о моему имени, я не взявъ бы пера до рукъ боронити себе. Если назва, котру вы менѣ дали „архибюрократъ" означае то, чого вамъ бракуе: честь, порядокъ, дисциплину, справедливость, доброжелательство, — то за такую назву складаю вамъ подяку и радо еи пріймаю. Но, пане безстыдный, не осмѣляйтесь подыймати руки огульно на всѣхъ бюрократовъ! Чи вы смѣете отъ имени Амер. Православнои Руси судити тѣхъ, кого Русь Американска за довги лѣта знае, любить, уважае, кому довѣряе свои судьбы? Якъ вы смѣете ображати мнѣніе всего народа нашого православного? Якъ вы смѣете кидати болотомъ и злостію, напр., противъ о. Туркевича и др.? Соромъ и ганьба вамъ? Кто, чи не Русь выбрала о. Туркевича Предсѣдателемъ Общества на три роки? Кто, чи не о. Туркевичъ розвивавъ Свѣтъ, розвивавъ Общество в Америцѣ еще в тѣ часы, когда наши Штаты вы, може бути не заражали своимъ братоубійственнымъ ненавистничествомъ? Но не потребують моеи защиты „бюрократы". За нихъ, в оборонѣ чести може вст[illegible] и исторія нашои миссіи. [illegible] та исторія сдыйме маску зъ вашого безстыдного лица, и прокляне васъ той самый „хлоп-мирянинъ", за котрого вы лицемѣрно ховаете свою злобу, і Господь видящій правду наложить на васъ Каинову печать.

Архибюрократъ о. А. Хотовицкій.

Адресар Братств Р. Н. Союза.

Єсли хто найде похибку в адресарі свого братства, нехай сейчас повідомить про се редакцію.

Від. 62. Бр. сьв. Ів. хр. в Монесен, Па. І. Копша, предс., Я. Цимбала, кас., Д. Федорчак, секр. Міт. в 2-гу неділю по 1-шім в італійскій гали на 3-ій стриті. Адр.: D. Fedorchak, 237 E. Shoemaker Ave. Monessen, Pa.

Від. 63. Бр. сьв. О. Ник. в Форд Сити, Па. М. Гуменда, предс., М. Петрончак, кас., С. Баль, секр. Міт. в неділю по 15-тім. Адрес: S, Ball, Box 319, Ford City, Pa.

Від. 64. Бр. сьв. П. і П. в Ґрейдетім, Па. В. Гандоґа, предс., І. Бистрицкий, кас., Іван Гандоґа, секр. Міт. 2-гої неділї по 1-шім. Адр.: John Handoga, Box 13, Gradatim, Pa.

Від. 65. Бр. сьв. Волод. в Елізабет, Н. Дж. М. Заканич, предс., Т. Федош, кас., В. Левчик, секр. Міт. по першім в неділю. Адр.: W. Lewczyk, 48 Washington Av. Elizabeth, N. J.

Від. 66. Братство сьв. Андрея в Ню-Йорк, Н. Й. Данило Павлик, предс., Павло Зятик, кас., Андрий Павлик, секр. Мітинґи місячні відбувають ся все в пятницю по десятім о годинї пів до осьмої в гали п. Міхалика, ч. 1341 Ave. A, в Ню-Йорку. Адр.: Paul Ziatyk, 515 E. 70th St., New York, N. Y.

Від. 67. Бр. сьв. Арх. Мих. в Ботлер, Па. Г. Павук, предс., І. Бунґа, кас., Ю. Краніцкий, секр. Міт. 3-тої неділї в місяци. Адр.: Julian Kranickij, Box 277, Butler, Pa.

Від. 68. Бр. М. Р. Н. С. в Ансонії, Конн. Мостовий Гриць, сек., Адр.: H. Mostowyj, 14 Jersey St., Ansonia, Conn.

Від. 69. Тов. „Зоря" в Ню-Йорку А. Корпан, предс., М. Мартинів, кас., Я. Ванчицкий, секр. Міт. кождої 4-тої суботи в місяцю в Либерті Гал, 257-63 E. Houston, St. N. Y. Адр.: J. Wanczyckyj, 641 E. 11-th St. New York.

Від. 70. Клюб пост. Русинів в Джерзі Сити, Н. Дж. А. Сандович, предс., Л. Павелчак, кас., М. Келичава, секр. Міт. по 10-тім в пятницю. Адр.: M. Keleczawa, 140 Essex St., Jersey City, N. J.

Від. 71. Бр. сьв. Ів. Хр. в Франклін Форнес, Н. Дж. А. Цвайк, предс., М. Саболь, кас., П. Данчевский, секр. Міт. другої неділї по першім. Адр.: P. Danczewsky, Box 115, Franklin Furnace, N. J.

Від. 72. Бр. сьв. Волод. в Алден Сте., Па. О. Рудавский, предс., Ю. Гавриляк, кас., Н. Галайда, секр. Міт. першої неділї місяця. Адр.: N. Halajda, Alden Sta., Pa. (Luzerny Co.)

Від. 73. Братство кн. Данила в Правіденс, Р. Ай. М. Борис, предс., Н. Стельмах, секр. Мітинґи відбувають ся кождої третої неділї в місяцю. Адрес братства: N. Stelmach, 32 Atwood St. (rear), Providence, R. I.

Від. 74. Бр. сьв. Юрія в Гренвіл, Н. Й. І. Мітруз, предс., Ю. Гавелка, кас., М. Демчик, секр. Адр.: M. Demczyk, Box 556, Granville, N. Y.

Від. 75. Бр. сьв. Волод. в Мт. Кармел, Па. В. Карлик, предс., І. Воргач, кас., А. Грабский, секр. Міт. в неділю по 30-тім Адр.: Alex Hrabski, 309 W. 2-nd St., Mt. Carmel, Pa.

Від. 76. Бр. сьв. Ів. Хр. в Нюарку, Н. Дж. Д. Фредер, предс., М. Горват, кас., Ю. Демків, секр. Адр.: Julian Demkiw, 537 Market St., Newark, N. J.

Від. 77. Бр. сьв. Стефана в Йорквил, О. Ів. Станько, предс., Ст. Кабан, кас., Т. Онисик, секр. Мітинґи відбувають ся в четверту неділю місяця у Ст. Кабана. Адр.: St. Onysyk, Box 16 Yorkville, O.

Від. 78. Бр. сьв. О. Ник. в Майнерсвіл, Па. С. Бардон, предс., Й. Вайда, кас., М. Котляр, сек. Адр.: M. Kotlar, Box 508, Minersville, Pa.

Від. 79. Бр. сьв. Юрія в Маєрсдейл, Па. Л. Оліяр, предс., Н. Гіляк, кас., І. Мацько, секр. Адр.: John Macko Box 208, Meyersdale, Pa.

Від. 80. Бр. сьв. Михаїла в Плезент, Валі, Па. П. Славиняк, предс., П. Кресняник, кас., І. Тернавчук, секр. Мітинґи відбувають ся в неділю по 15-ім. Адр.: I. Ternawczyk, Box 14, Westmoreland, Pa.

Від. 81. Бр. сьв. П. і П. в Балтимор, Мд. М. Дурдела, предс., Т. Федоранко, кас., Й. Дурдела, секр. Міт. в 4-ту неділю місяця. Адр.: Jos. Durdela, Curtis Bay Sta., Baltimore, Md.

Від. 82. Бр. сьв. П. і П. в Ню Александрія, Па. А. Круль пред., Ст. Іванисек, кас., Н. Кич, секр. Міт. в першу неділю по 15-тім. Адр.: N. Kicz, Box 176, New Alexandria, Pa.

Від. 83. Сестрицтво сьв. Любови в Карнеґі, Па. Т. Пронько, предс., Наця Максимович, кас., Параска Юрчак, секр. Мітинґи відбувають ся в першу неділю кождого місяця в рускій школї. Адр. сестрицтва: Sisterhood St. Lubwa, Box 290, Carnegie, Pa.

Від. 84. Бр. Арх. Мих. в Кенонсбурґ, Па. І. Балоґа, предс., Василь Циган, секр., А. Ончак, кас., Міт. в другу неділю по першім. Адр.: W. Cyhan, Box 121, Canonsburg, Pa.

Від. 85. Бр. сьв. Арх. Михаїла в Гейзелтон, Па. М. Мардиняк, предс., М. Носаль, кас., Адам Романьчак, секр. Адр.: Adam Romanczak, 510 East Broad St., Hazleton, Pa,

Від. 86. Бр. Пресьв. Бог. в Олифант, Па. І. Савчак, предс., С. Митренко, кас., І. Коцан, секр. Міт. в трету неділю місяця. Адр.: I. Kocan, Box 272, Olyphant, Pa.

Від. 87. Бр. сьв. Вас. в Ленкестер Н. Й. П. Смільницкий, предс., П. Нестор, кас., Ст. Кін, секр. Міт. в неділю по 15-тім. Адр.: St. Kin, Depew, N. Y. 122 Elcott Road.

Від. 88. Братство Успенія Пр. Діви Марії в Крос Форк, Па. Сидор Мацко, предс., Ів. Фечич, кас., Теодор Панцьо, секр. Мітинґи відбувають ся в першу неділю по 20-ім кождого місяця в домі С. Мацка. Адр. братства: Theodore Pancio, Box 64, Cross Fork, Pa.

Від. 89. Бр. Арх. Мих. в Сімпсон, Па. А. Гичка, предс., Ф. Ґоґоц, кас. і секр. Міт. в четверту неділю місяця. Адр.: F. Gogoc, Simpson, Pa.

Від. 90. Бр. сьв. Ів. Хр. в Сентралія, Па. Ф. Козак, предс., Я. Цотий, кас., А. Карпяк, секр. Міт. кождого місяця 15-го. Адр.: A. Karpiak, Box 313, Centralia, Pa.

Від. 91. Братство сьв. Димитрія в Микісракс, Па. Я. Зьвіриньский, предс., І. Порада, кас., Ф. Кавалко, секр. Мітинґи відбувають ся в третю неділю місяця. Адреса братства: F. Kawalko, Box 117, McKees Rocks, Pa.

Від. 92. Бр. сьв. О. Ник. в Тейлор, Па. Ю. Крайківский, пред., С. Ґуляші, кас., Й. Сенюк, секр. Міт. в кожду 3 неділю по першім. Адр.: Jos. Seniuk, Box 26, Taylor, Pa.

Від. 93. Братство Йосифа Обручника в Ню Борґ, О. І. Тундер, предс., Й. Волк, кас., Н. Барна, секр. Адр.: N. Barna, 3963 S. E. 86 St., New Burgh, O. Мітинґи в неділю по 15-тім кождого місяця.

Від. 94. Бр. сьв. Тройцї в Ню-Бритейн, Конн. Ст. Роман, предс., Й. Гибай, кас., А. Роман, секр. Міт. 3-тої неділї по першім. Адр.: A. Roman, 34 Oak St., New Britain, Conn.

Від. 95. Бр. сьв. Арх. Мих. Я. Прислопский, предс., В. Яцканич, кас., В. Шипула, секр. Міт. по 15-тім в неділю. Адр.: W. Szypula, Box 222, Beaver Meadows, Pa.

Від. 96. Бр. сьв Ів. Хр. в Пітсбурґ, Па. А. Стефанович, пред., І. Губяк, кас., І. Піхота, секр. Міт. в 4-ту неділю місяця. Адр. A. Stefanovitch, 109 S. 7-th St., Pittsburg, Pa.

Від. 97. Бр. сьв. О. Ник. в Майрон Гайтс, Па. Г. Ґарбера, предс., П. Шептак, кас., Ю. Кулик, секр. Міт. в неділю по 15-тім. Адр.: G. Kulyk, Keiser, Pa.

Від. 98. М. Р. Н. С. в Шенандоа, Па. Г. Курила, предс., М. Курила, кас., С. Демчко, секр. Міт. в неділю по 20-тім кождого місяця. Адр.: S. Demczko, 535 W. Centre St. Shenandoah, Pa.

Від. 99. Бр. сьв. Отця Николая в Вилксбері, Па. М. Ковалишин, предс., С. Лукач, кас., А. Шкробяк, секр. Міт. відбувають ся кождої неділї по 15-ім в церковній салї North Main St., Адрес: Anthony Skrobiak, 52 Johnson St., Wilkesbarre, Pa.

Від. 100. Бр. Сест. сьв. Ольги в Мікіспорт, Па. М. Мичка, предс., Т. Шулик, кас., М. Шулик, секр. Міт. 4-тої неділї по першім. Адр.: Maria Szulyk, Box 404, McKeesport, Pa.

Від. 101. Бр. Пр. Богор. в Кенонсбурґ, Па. М. Ґресь, предс., М. Хохоляк, кас., А. Ярковска, секр. Міт. в послідну неділю місяця. Адр.: A. Jarkowska, Box 381, Canonsburg, Pa.

Від. 102. Бр. сьв. П. і П. в Клівленд, О. С. Брунарский, пред., В. Момрик, кас., А. Качала, секр. Міт. в другу неділю місяця. Адр.: A. Kaczala, 26 Herszel St., 6 door, Cleveland, O.

Від. 103. Бр. сьв. О. Николая в Експорт, Па. В. Чупа, предс., М. Чупа кас., А. Суранович, секр. Мітинґи відбувають ся по 15-ім кождого місяця в домі В. Чупи, Адрес: A. Suranowych, Box 66, Export, Pa.

Від. 104. Бр. сьв О. Ник. в Перт Амбой, Н. Дж. М. Ваверчик, предс., Василь Борсук, кас., К. Шкурат, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю місяця о год. другій пополудни. Адрес: K. Szkurat, 390 High St., Perth Amboy, N. J.

Від. 105. Бр. сьв. Мих. в Вілмінґтон, Дел. М. Іконяк, предс., С. Федориґа, кас., М. Возний секр. Міт. в перший второк по 10-тім. Адр.: Mike Wozny, 329 Townsend St., Wilmington, Del.

Від. 106. Тов. Русинів в Шікаґо, А. Гербут, предс., Др. В. Сіменович, кас., П. Шпікула, секр. Міт. в першу неділю по 10-тім. Адр.: P. Szpikula, 367 E. Division, Chicago, Ill.

Від. 107. Бр. Благ. Пресьв. Бог. в Сейр, Па. Ан. Лучейко, пред., Ст. Яцко, кас., М. Семетюк, секр. Міт. в неділю по 15-тім. Адр.: Matthew Semeniuk, Box 282, Sayre, Pa.

Від. 108. Бр. сьв. Володимира Вел. в Ню-Йорку, Н. Й. А. Довганюк, предс., А. Шеремета, кас., Я. Корнат, секр. Мітинґи відбувають ся кождої остатної суботи перед першим при 46 Ave. A, New York, N. Y. Адрес: Jacob Kornat, 185 Stanton St., New York, N. Y.

Від. 109 Бр. сьв. Арх. Мих. в Елсворт, Па. М. Панчак, предс., Т. Копилчак, кас., П. Галайда, секр. Міт. в другу неділю місяця. Адр.: P. Galajda, Box 102, Scenery Hill, Pa.

Від. 110. Бр. сьв. П. і П. в Лідсдейл, Па. П. Смольницкий, предс., і кас., І. Тигоч, секр. Міт. в кожду другу неділю. Адр.: John Tyhocz, Box 59, Leetsdale, Pa.

Від. 111. Бр. сьв. Ів. Хр. в Алеґені, Па. Н. Оришко, предс., Павлащак, кас., О. Ґера, секр. Міт. в другу неділю по першім. Адр.: N. Oryszko, 673 Preble Ave. Allegheny, Pa.

Від. 112, Тов. Любов в Нюарк, Н. Дж. Іван Новицкий, предс. Гр Бойкевич, секр. Д. Гриців, кас. Міт. відбувають ся в суботу по 15-ім. Адр.: J. Nowicky, 329 15-th Ave Newark, N. J.

Від. 113. Бр. сьв. Вас. в Ню Флоренс, Па. В. Баран, предс., Ф. Курчик, кас., Антін Цапар, секр. Міт. в першу неділю по 15-тім. Адр.: A. Capar, Box 196 New Florence, Pa.

Від. 114. Бр. сьв. П. і П. в Донмор, Па. Ст. Хома, предс., І. Бечко, кас., М. Лукач, секр. Міт. що третої неділї в місяцю. Адр.: M. Lukacz, 209 Prospect St., Dunmore, Pa.

Від. 115. Бр. сьв. Арх. Мих. в Філядельфія, Па. В. Реґрут, предс., Ст. Бучко, кас., М. Матляк, секр. M. Matlak, Box 38, Silver Creek, Pa.

Від. 116. Бр. сьв. Мих. в Чісголм, Мінн. І. Хрущ, предс., В. Городим, кас., М. Кобилянський, секр. Міт. в неділю по 20-тім. Адр.: M. Kobylansky, Box 377, Chisholm, Minn.

Від. 117. Тов. „Запорожска Січ" в Ню-Йорку. І. Молчко, предс., Н. Кароль, кас., Ф. Підгірний, секр. Міт. в першу суботу по 15-тім в Harmonia Hall, 46 A, Ave. Адр.: F. Pidhirnyj, 155 Rivington St., New York, N. Y.

Від. 118. Сестр. Пресьв. Богор. в Пітсбурґ, Па. К. Бандуровска, предс., М. Білик, кас., М. Гут Кульчицка, секр. Міт. кождої третої неділї в місяцю. Ад.: M. Gut, 725 Carson St., Pittsburg, Pa.

Від. 119. Бр. сьв. Арх. Мих. в Латроб, Па. М. Слелія, предс., М. Павлісінич, кас., І. Варґа, сек. Міт. третої неділї що місяця. Адр.: John Warga, Box 935, Latrobe, Pa.

Від. 120. Бр. Пр. Богор. в Спенґлер, Па. Н. Тракало, предс., М. Смарш, кас., І. Ґофрей, секр. Міт. в неділю по 15-тім. Адр.: John Guffrey, Box 27, Barnesboro, Pa.

Від. 121. Бр. сьв. Ів. Хр. в Трентон, Н. Дж. В. Дубчак, предс., І. Гудак, кас., І. Паславский, секр. Мітинґи відбувають ся в трету неділю місяця в рускій школї при ул. Ґрент. Адрес братства: J. Paslawsky, 424 Federal St., Trenton, N. J.

Від. 122. Бр. сестр. Пр. Богор. в Трентон, Н. Дж. М. Черемшак, предс., А. Адам, кас., М. Гудак, секр. Міт. в кожду 2-гу неділю місяця. Адр.: Mary Hudak, 43 Adaline St., Trenton, N. J.

Від. 123. Бр. Пресьв. Діви Марії в Скрентон, Па. Гриць Мрикало, предс., Максим Глух, кас., Йосиф Запоточний, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю по першім в Lukan гали на Pine Brook. Адр.: J. Zapotoczny, 1108 Meade Ave., Scranton, Pa.

Від. 124. Бр. сьв. О. Ник. в Ормрод, Па. І. Онушка, предс., І. Воротила, кас., М. Ґробар, секр. Міт. в кожду третю неділю місяця. Адр.: M. Hrobar, Egypt, Pa. (Lehigh Co).

Від. 125. Бр. сьв. Мих. в Леквин, Па. Ф. Скрип, предс., Ст. Козел, кас., Н. Височаньский, секр. Міт. 10-го в місяцю. Адр.: M. Wysoczansky, Box 202, Laquin, Pa.

Від. 126. Бр. сьв. Мих. в Бівердейл, Па. І. Валко, предс., П. Ковальский, кас., М. Сентеляк, секр. Міт. в кожду другу неділю місяця. Адр.: Mike Senteliak, Box 32, Beaverdale, Pa.

Від. 127. Бр. сьв. О. Николая в Бофало, Н. Й. Ник. Буката, предс., Василь Шелест, кас., І. Тимкович, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю по першім. Адрес: N. Bukata, 24 Gay St., Buffalo, N. Y.

Від. 128. Бр. сьв. Андрея в Лорейн, О. І. Возняк, предс., П. Козимчак, кас., А. Русенко секр. Міт. в неділю по 15-тім. Адр.: A. Rusenko, Box 125, Lorain, Ohio.

Від. 129. Бр. сьв. О. Ник. в Сайксвил, Па. Н. Домбровский, предс., І. Кантор, кас., С. Прочко, секр. Міт. в другу неділю по першім кождого місяця. Адр.: S. Proczko, Box 78, Sykesville, Pa.

Від. 130. Бр. сьв. Фльора і Лавра в Пітсбурґ, Па. Т. Ґут, предс., Т. Волчко, кас., П. Кульчицкий, секр. Міт. в першу неділю по першім. Адр.: P. Kulczycki, 1210 Bingham St. Pittsburg, Pa.

Від. 131. Товариство „Заокеаньска Україна" в Бофало. Н. Й. Радчук Василь, предс., А. Грегуба, кас., Х. Яремка, секр. Мітинґи відбувають ся в салі під ч. дому 124 Amherst St., Адр.: Ch. Yaremka, 103 Peter St., Buffalo, N. Y.

Від. 132. Товариство „Січ" в Мікіспорт, Па. Ілько Гайдук, предс., Д. Сова кас., П. Пастирнак, секр. Міт. відбувають ся в суботу по 15-ім в гали церковній. Адр.: P. Pasternak, Box 506 McKeesport, Pa.

Від. 133. Бр. сьв. О. Николая в Нюарк, Н. Дж. М. Любинець, предс., Д. Гриців, кас., А. Іванишин, секр. Міт в першу суботу по 10-ім. Адр.: A. Iwanyszyn, 15 Broome Str., Newark, N. J.

Від. 134. Бр. сьв. Ник. в Ернест, Па. Ю. Спонток, предс., М. Кузьмович, кас., М. Кароль, секр. Міт. в 2-гу неділю місяця. Адр.: G. Spontak, Box 7, Ernest, Pa.

Від. 135. Бр. сьв. Георгія в Смок Рон, Па. Н. Лавер, предс., М. Мандзяк, кас., А. Клим, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю по першім. Адреса: Anthony Klym, Box 26, Smoke Run, Pa.

Від. 136. Тов. „Січ" в Карнеґі, Па. Я. Гойсан, предс., Гн. Пенгрин, кас., А. Фецович, секр. Міт. в неділю по 8-ім. Адрес: Alex Fecowycz, Box 273, Carnegie, Pa.

Від. 137. Бр. сьв. Георгія в Вест Сенека, Н. Й. А. Боднар, пред. П. Манцьо, кас., І. Горох, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю по першім в гали П. Манька, 616 Ingham Av. Адреса братства: J. Horoch, 619 Center St., West Seneca, N. Y.

Від. 138. Товариство Івана Наумовича в Філяделфії, Па. К. Смакула, предс., А. Келлій, кас., С. Мурянка, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю місяця. Адрес: 440 Oliver St., Philadelphia, Pa.

Від. 139 Бр. Пр. Богор. в Ойл Сити, Па. С. Романчак, предс., І. Фрис, кас., Й. Романчак, секр. Міт. в 2-гу неділю по першім. Адр.: Jos. Romanczak, Box 76, Oil City, Pa.

Від. 140. Бр. сьв. Арх. Мих. в Йонґставн, О. К. Шелевач, предс., Ст. Гринько, кас., І. Сушереба, секр. Міт. в 2-гу неділю по першім. Адр.: J. Suszereba, 1165 W. Rayen Ave., Youngstown, O.

Від. 141. Бр. сьв. О. Ник. в Литл Фалс, Н Й. І. Корчиньский, предс., Т Ястремский, кас., Ст. Городиский, секр. Міт. другої неділї по першім. St. Horodyski, 110 Furnace St., Little Falls, N. Y.

Від. 142. Бр. сьв. Ів. Хр. в Вандерґріфт, Па. І. Клемонча, предс., І. Кучин, кас., Ст. Горнічар, секр. Міт. в 2-гу неділю по першім. Адр.: St. Horniscar, Box 247, Vandergrift, Pa.

Від. 143. Бр. сьв. Димитрія в Віндбер, Па. Н. Цицик, пред., Ю. Боклах, кас., Ст. Мацко, секр. Міт. послідної неділї в місяцю. Адр.: St. Macko, Box 277, Windber, Pa.

Від. 144. Тов. Тисьмениця в Ню-Йорку. Д. Підлуский, предс., Л. Угорчак, кас., Гр. Климкович, секр. Міт. кождої першої і третої суботи в місяцю. Адр.: G. Klymkowycz, 24 B Ave., New York, N. Y.

Від. 145. Бр. Неп. Зач. Пресьв. Бог. в Алтона, Па. І. Артимович, предс., М. Рабак, кас., М. Караван, секр. Адр.: M. Karawan, 1928—11-th Ave., Altoona, Pa.

Від. 146. Бр. сьв. П. і П. в Мікісракс, Па. Ст. Блажовский, предс., Р. Шевчик, кас., Й. Фаль, секр. Міт. 3-тої неділї по першім. Адр.: Jos. Fal, 102 Orchard St., McKees Rocks, Pa.

Від. 147. Бр. сьв. Арх. Мих. в Алентавн, Па. П. Вахна, пред., М. Брудняк, кас., Д. Клеман, секр. Міт. що третої неділї по пол. о 4 год. Адр.: D. Kleman, 214-3-rd St., Allentown, Pa.

Від. 148. Бр. сьв. О. Ник. в Калїфорнії, Па. Ів. Бандровский, предс., Н. Бибель, кас., Д. Кіра, секр. Адр.: D. Kira, Box 435, California, Pa.

Від. 149. Бр. Пресьв. Богородиці в Вест Сенека, Н. Й. Т. Петришин, предс., М. Миськів, кас., П Канцар, секр. Мітинґи по 10-ім в неділю. Адр.: Peter Kancar, 529 Ingham St., West Seneca, N. Y.

Від. 150. Бр. сьв. О. Николая в Ірвона, Па. М. Лонєвский, предс., Гр. Лонєвский, кас., Алек. Сікоряк, секр Адр.: A. Slkoriak, Box 55, Rosebud, Pa. Clearf. Co.

Від 151. Бр. пресьв. Діви Марії в Алентавн, Па. Євка Замєрска, предс., М. Осейчук, кас., Паранька Трач, секр. Адрес c|o Rev. Nestor Dmitrow North hampton, Pa.

Від. 152. Бр. Пр. Бог. в Гомстед, Па. P. Fesh, секр. 507 3-rd Av., Homestead, Pa.

Від. 153. Бр. сьв Й Хр в Бервик, Па. Ник, Слєпко, предс., Ів. Бурлич, кас., А. Мацко, секр. Міт. по 10-ім в неділю. Адр.: And. Macko, Box 562, Berwick, Pa.

Від. 154. Бр. сьв. П. і П. в Ню Бритейн, Конн. Мих. Зятик, предс. і секр., А. Ґерент, кас., Міт. кожду 1-шу неділю в місяци. Адр.: M. Ziatyk, 24 Clark St., New Britain, Conn.

У відповідь кільком галицким учителям і дякам,

що до нас писали за інформаціями, мусимо сказати, що місця для них резервовати не можем. Ніхто на сліпо чоловіка незвісного тут не прийме а мусить вперед его бачити і довідатись що уміє. Плата місячна від 25 до 55 долярів і доходи.

— Просимо всіх секретарів „Союза" подавати нам всякі зміни адресів членів „Союза" як найскорше. Адреси треба ви[illegible]сувати англійскими буквам[illegible] і дуже докладно.

ПОЗІРІ

На наше жадане вже починають деякі сьвідоміші Русини присилати нам дописи про те де потреба робітників. Що вісти про таку справу дуже великої ваги — не улягає жадному сумнївови. Тому аби улегчити дописувателям роботу, подаем понисше табличку з 12 питанями, які звичайно ставлять ті, що шукають роботи.

Просимо кождого хто знає, що на его плейсї могуть Русини дістати роботу, сейчас точно відповісти на кожде з понисших 12 питань і карточку таку сейчас нам прислати.

Відповіди такі будемо друковати в найблисшім числї „Свободи". Хто прочитае в „Свободі", що на якімсь плейсї потреба робітників, повинен або сейчас там поїхати, або зголоситись письменно до роботи — бо если буде вичікувати, може хтось инший заняти се місце.

Письменно можна голоситись так:

Сли до одного чоловіка: Dear Sir:

Сли до компанії: Gentlemen:

I understand you need some men to work for you. Kindly advise if that is true as I am looking for work just now, and can start at once after receipt of your letter.

Yours truly,

Підпис і докладний адрес робітника.

Виріжте сю карточку і зашліть єї до редакції „Свободи", 184 Hudson St., New York, N. Y.

1. Назва місцевости?

2. Назва фабрики чи компанії?

3. Скілько робітників потреба?

4. До якої роботи?

5. Чи треба вміти англійску мову?

6. Яка плата?

7. Скілько годин праці?

8. Як часто виплата (пейда)?

9. Що коштує рент?

10. Що коштує борд?

11. Чи є страйк?

12. До кого голоситись на плейсї?

Докладний адрес пишучого:

ЧИТАЙТЕ!

Спис книжок, які продаємо:

* Америка 15 ц.	Народний рух австро-угорских Русинів 15 ц.
* Ангел та пустельник і т. і. 15 ц.	Новий Завіт 4 дол.
Біблія Велика 2 дол.	Образки і загадки 10 ц.
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся 15 ц.	Оповіданя 15 ц.
* В Старім і Новім краю 25 ц.	Оповід. про заздрих богів 10 ц.
* Гріхи міліонерів і т. п. С. 7 15 ц.	Пестрі звуки 75 ц.
Дещо з історії православної місиї в Америці 10 ц.	Про відступників від рос. православія 10 ц.
Дещо про зьвірята 30 ц.	* Про нутро землї 25 ц.
* Дві левади і т. п. С. 5 15 ц.	Підземні скарби 25 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6 15 ц.	Покуса 10 ц.
Драгоманів 15 ц.	Псалтир 1 дол.
* Еміґрант 15 ц.	Розмова Поляка, з Русином 10 ц
Журавлї 10 ц.	Руско-англійский словар. 20 ц.
Житє Ісуса Христа 1.50 дол.	* Релігійні віруваня старинних народів 20 ц.
* Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах 15 ц.	Смерть 10 ц.
За красою 1 дол.	*Стародавні казки та оповіданя 15 ц.
Земельне питанє 15 ц.	*Степові люде 15 ц.
Зуб за зуб 10 ц.	*Страйк 20 ц.
* Казки про Жидів 15 ц.	*Стріляй на смерть, робітнича драма 15 ц.
Історія Руси з образками 10 ц.	Унія в Америці 20 ц.
Капітал і праця 15 ц.	*Хто з чого жиє 15 ц.
* Книжка Рахункова 50 ц.	* Які то є люди на земли з 20 образками 50 ц.
Марія 10 ц	* Як мужик ходив до царя правди шукати 15 ц.
*Многострадальний народ. огляд історії українського народу 20 ц.	* Через кордон 15 ц.
*Навернений Грішник 20 ц.	

Атляс цілого сьвіта, англійский 105 мап, 300 сторін, подає імена і людність 40.000 міст цілого сьвіта 1 дол.

Мапа Сполучених Держав і цілого сьвіта, 4 стопи широка а 6 стіп довга (инші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда виписати англійськими буквами і то дуже виразно.

Swoboda, 184 Hudson St., New York